Rigas Awise

Redakzijas un ekspedizijas adrese Rigâ, Masâ Grehzineeku eelâ Nr. 2.
Redakzijas un ekspedizijas telefons Nr. 549.

Awise isnahk katru deenu, isnemot swehtdeenas un swehtku deenas.

Sludinajumi maksâ: par sihku rakstu rindinu pehz teksta 10 kap., preekschpusê 80 kap.

Pirmais gads.

ar pee suhtischanu:		bes peesuhtischanas:	
par 1 gadu	5 rbl. 50 kap.	par 1 gadu	4 rbl. — kap.
„ ½ „	2 „ 80 „	„ ½ „	2 „ — „
„ ¼ „	1 „ 50 „	„ ¼ „	1 „ — „
„ 1 mehnesi	— „ 80 „	„ 1 mehnesi	— „ 40 „

№ 68. Treschdeen, 2. (15.) oktobrî. 1902.

Augstskolu pahrgrosischanas kommisija,

kà „Waldibas Wehstnesis" sino, 30. septembri noturejuse pirmo sehdi tautas apgaismoschanas ministrijas namâ. Kommisija eezelta us Wisaugstaku pawehli no 18. maija sch. g. Winas preekschsehdetajs ir pats tautas apgaismoschanas ministrs Sengers, un wina pastahw no daudſ augstakeem walsts amata wihreem, profesoreem un wisadu augstskolu representanteem.

Tautas apgaismoschanas ministrija preeksch kommisijas jau bij pastrahdajuse daschadus preekschdarbus, zaur materialu sakrahschanu. Ministrija bij isprasijuse pehz no winas sastahditas jautajumu listes wisu augstskolu domas par reformu, un sawahktee atsinumi bij nodrukati un peesuhtiti wiseem kommisijas lozekleem.

Tautas Apgaismoschanas Ministrs, atklahdams Kommisijas sehdes, garakâ runâ isskaidroja, ka reformas wajadsiba jau esot atsihta no Wisaugstakàs Waras. Pehdejo 18 gadu peedsihwojumi esot peerahdijuschi, ka uniwersitatu ustaws no 1884. gada daschâ sinâ nesaskanot ar to aprindu usskateem, kureem peenahkotees scho ustawu praktiski ispildit. No tam pirmkahrt radusès wajadsibas, daudskahrt atkahptees no minetà ustawa nosazijumeem, un otrkahrt augstskolu padomes, fakultatu sapulzes un wispahrigi profesori neatsinuschees par atbildigeem, kad sem tagadejà ustawa nebijuschi augstskolàs apmeerinoschi panahkumi. Wisas augstskolu padomes tadehk ari sawàs atsauksmès issazijuschas domas, ka tagadejais ustaws pahrgrosams.

Tahlak minetàs padomes usrahdijuschas us augstskolu budschetu nepeeteekamibu. Kommisijai buhschot jaruhpejas, kà tos pawairot.

Tà ka augstskolu sekmigà darbiba pa dalai atkarotees no tam, zik sagatawoti eestahjas winàs, tad kommisijai ari esot japahrluhko nosazijumi par eestahschanos studentu pulkà.

Ministrs tahlak usrahdija us sewischku wajadsibu, ruhpetees, ka augstskolàs tiktu audsinati labi pedagogi, un usskaitija padomus, kas schai leetâ jau issaziti, kà sewischku pedagogisku institutu, waj ari tik pedagogisku kursu, waj pedagogijas katedra dibinaschana ar seminara darbibas eeweschanu daschàs fakultatès, sewischki filologijas-wehstures un fisikas-matematikas nodalàs.

Beidsot ministrs usrahdija, ka esot wehlejams daschâ sinâ pahrlabot augstskolu eekschejo mahzibas kahrtibu. Kommisijai nahkschotees spreest, waj der palikt pee gada kursu eksameneem, spreest par jaunu katedru dibinaschanu.

Kommisija pehz tam pahrrunaja sawas darbibas kahrtibu un darbu isdalischanu. Par to galigi nosazijs otrâ sehdê, kas sasaukta us 2. oktobri.

Lihdschinejais Wentspils pilsehtas galwa A. Kupffers,

kursch, kaut gan pats buhdams pahrwahzots Latweetis, spehlejis Wentspilt Wahzu partijas wadona lomu un, kà sinams, pee notikuschâm domneeku wehleschanam iskritis zauri, un tà ka wisa dome pastahw no wina pretneekeem, tam naw zerbas us jauneezelschanu amatâ. Par gandarijumu wina partijas beedri tam nu, kà „Düna Zeitung" sino, pasneeguschi no 16 personam parakstitu adresi, kurâ tee issaka sawu augstzeenibu Kupfferam un „energisku protestu" pret adwokata Schulza kga apgalwojumu, ka „wisi Wentspils eedsihwotaji stahwot ar sawàm simpatijam us wina pusi", jo wini, adreses pasneedseji, tatschu nestahwot us Schulza kga pusi. 16 wihru nu gan ir pahrak mass pulks, salihdsinot ar 10—12 tuhkstoschu leelo Wentspils eedsihwotaju skaitu. Minetee 16 kungi, kas adresi parakstijuschi, ir schahdi:

Karlis Hoheisels, kaseers un prokurorists. Н. Посвянъ, Коллежскій совѣтникъ. Eischens H. Naffmans, tirgotis un prokurists. Д. Ананьевъ, Управляющій Виндавскою Таможнею. W. v. Witte. Haralds barons Korffs. E. Romahn. Mahzitajs Ed. Wieckbergs*). Mahzitajs Gläsers. A. Beuthners, semneeku wirsteesas presidents. Waldhauers. Aug. Bucks. L. Kupffers. E. Kerstens, pasta un telegr. kantora preekschneeks. Dr. med. H. Gulecke. O. Andersons.

Sawada mahzibas eestahde.

Konrada schurnalâ „Jahrbücher für Nationalökonomie u. Statistik" scha gada augusta burtnizâ atronam sinas par „Reskina mahzibas eestahdi Oksfordâ". Reskins (Ruskin) bija Anglu mahkslas kritikis, Oksfordas uniwersitates profesors un mira preeksch pahra gadeem. Anglijâ tagad mehgina scha eewehrojamâ mahkslas kritika sabeedriski-politiskàs mahzibas isleetot dsihwê. Schis sawadais weentulais wihrs, kà sinams, turejàs pee domam, ka saimneeziskàs un sabeedriskàs zihnas zelotees no nepeeteekoschas tautas audsinaschanas. Schi ne-esot schimbrihscham nekur sawâ leelumâ peeteekoscha — „pateesi kristigâ walsti wajag katram eedsihwotajam buht weenadi labi audsinatam" — nedſ winas kodolâ apmeerinoscha. Tuwaku mihlestibu gan sludinot, bet tautai netopot rahdits, kà schi mihlestiba dsihwê ihsteni isleetojama, kà lai eerihkotu katrs sawu dsihwi tà, ka zaur to teescham sekmetu tuwaka labumu. Tahlak weens no wina dsihwes prinzipeem bija, ka wisu kahrtu dsihwe iskopjama pehz dailluma likumeem, kahdi dabâ ir spehkâ. Scho usdewumu luhko ispildit Reskina mahzibas eestahde, kuru nodibinaja 22. februari 1899. g. Oksfordâ diwi Amerikani, Reskina zeenitaji, Wrumanu laulats pahris. Schi eestahde nemehgina, kà tà sauktàs tautas uniwersitates (University Extension) un zitas tamlihdsigas eestahdes, peeweenotees ar sawu mahzibas programmu jau pastahwoschâm augstakàm mahzibas un isglihtibas eestahdem, jo wina nemahza sawus skolenus, lai tee pazeltos augstak pahr to sabeedribas schkiru, pee kuras wini peeder, bet gan, lai spehtu scho sabeedribas schkiru pazelt augstak.

Eestahdes pahrwaldischana atronas, blakus dibinatajeem, wehl wairaku uniwersitates profesoru, kà ari amatneezibas beedribu preekschstahwju rokàs. Skolotaju personals ir 6 wihri, kuri mahza bes grammatikas un literaturas wehl soziologiju, tautas saimneezibu, wehsturi u. z. sinibas. Mahzeklus (tikai wihreeschus), weenkahrschus strahdneekus waj amatneekus, usnem reisê ne wairak kà 20 (lihdſ pagahjuschàs seemas beigam eestahdi bij apmeklejuschi 140 mahzeklu); wineem jàpadara eestahdê pascheem wisi darbi, kas sakriht neween ar winu eeraschu, bet ari ar Reskina mahzibam, jo sinams, ka winsch reis, kad tas wehl bija Oksfordâ par profesoru, ar saweem skoleneem usnehma un isdarija kahdas schosejas brugeschanu. Bes tam Reskina eestahde pasneedſ pamahzibu rakstiski ari tahdeem, kas eestahdi neapmeklè. Kas interesejas par tautsaimneeziskeem un sozialpolitiskeem jautajumeem, greeschas pee eestahdes, usdodot sihki sawu stahwokli, kahdu skolu apmeklejis u. t. t., us kam dabù peesuhtitu drukatu aisrahdijumu, kur winsch par scheem jautajumeem wislabak war smeltees sinas. Nedelu pa nedelai winam teek usdots, kahdas grahmatas un kuras weetas sewischki tajàs lasamas. Eewehrojot tautas biblioteku leelisko isplatischanos Anglijâ, tur katrâ weetâ ari dabujamas norahditàs grahmatas. Bes tam Anglu literatura wisai bagata tahdàm populari sinatniskàm grahmatam, kas par lehtu naudu eegahdajamas. Katru mehnesi katram skolenam jaeesuhta eestahdei rakstu darbs par to tematu, ko winsch nehmis zauri, pee kam par 1 schillinu winsch dabu korigetu rakstu atpakal. Tà lihdſ schim jau kahdi 3000 skolenu dabujuschi mahzibu. Skolotaji apleezinot, ka sekmes eestahdei esot wisai labas. Japeemin wehl, ka eestahde isdod ari sawu laikrakstu „Young Oxford".

Dozents Dr. Brodnizs, kas augschejàs sinas pasneedſ, issakas par scho mahzibas eestahdi, ka puhles un upuri, ko wina sawâ darbâ eeleekot, esot wisai atsihstami, bet esot jaschaubotees, waj daudseem, kas schai eestahdê un zaur scho eestahdi isglihtojuschees un isglihtosotees, buhschot tas moraliskais spehks, to darbàs israhdit, ko mahzijuschees. Swarigais moments, pascha stahwokli pahrlabot, beeschi ween isbahsischot sawu galwu ahrâ. Lai ari tà buhtu, bet ja ari tikai nedaudsus mahzeklus minetâ eestahde spehtu tahdus isaudsinat, kas teescham sekotu sawu mahzitaju wahrdeem un preekschsihmei, tad tas ari jau buhtu daudſ schais materialajòs laikòs. Tagad par katru idealisma graudinu japreezajas wisai. Kas sin, waj no ta, kà no sinepa graudina, newar laikòs isaugt leels koks.

*) Jaunewehletais Grobinas Latweeschu mahzitajs.

Laikrakstu apskats.

× Preeksch pahra deenam sinojàm par leelo nelaimes gadijumu no Kasanas gubernas, kur Sumarokowas zeemâ, skolai nodegot, **sadeguschas ari 14 skolas meitenes.** Tagad „Peterb. Wedomosti" par scho nelaimes gadijumu pasneedſ tuwakas sinas, pee tam aisgrahbjoschu aprakstu, kà wisu scho sadeguscho kauli apglabati 20. septembri weenâ kapâ. Teescham „kauli" ween, jo tikai weenai meitenei bijuse wehl pee kauleem meesa klaht, kamehr no pahrejàm atrasti rihtâ, ugunskuru isahrdot, weenigi sadeguschi kauli!

„Us apglabaschanu bij saspehjuschi aisteigtees ari gandrihſ wisi sadeguscho behrnu wezaki. Pawaditaju lauschu bij tik daudſ, ka ne tuwu wisi newareja eetikt basnizâ, leels pulks stahweja sehtâ un us eelas. Sadeguscho kaulus eelika trijòs sahrkòs un tad guldija weenâ kapâ. Pate apglabaschanas aina bij neaprakstama Wezaku raudas pahrspehja preestera un apdseedataju balsis..."

Par to, kà uguns skolas namâ iszehlusès, runajot daschadi. Skolas preekschneeks sakot, ka uguns peelikta, ziti — ka ta zehlusès no netihràm lampam. Pehdejais eemesls esot wairak tizams. Skolu apkalpojuschi tikai tehkscha un kahds pusaklis wezitis. Pehdejam, par 3 rbl. 50 kap. mehneschalgas, bijis japeenes uhdens, ap 60 spainu deenâ, jakurina krahsnis, jasarihko lampas u. t. t. Tadehk nekahds brihnums, ka wezitis, deenâ peeguris, nepaguwa wakarâ lampas istihrit, no kam uguns wareja iszeltees.

× Ko weens pats wihrs neilgâ laikâ war isdarit **tautas sahtibas leetâ,** ja tik pee tàs keras ar sirdi un prahtu klaht, to parahdijis Peterburgas Augschamzelschanàs basnizas preesteris A. W. Roschgestwenskis, par kuru N. Simbirskis pasneedſ nupat tuwakas sinas laikrakstâ „Birschew. Wedomosti". Minetais preesteris nodibinajis **Aleksandra-Newska Atturibas beedribu** un ar winas palihdsibu no no 30. aug. 1898. g. sahkot, isglahbis 46,000 Peterburgas semakàs schkiras eedsihwotaju no schuhposchanas. Ar kahdeem lihdsekleem winsch to panahzis? Wispirms, kahdâ swehtdeenâ pehz pabeigteem deewwahrdeem winsch usaizinajis sanahkuschos basnizenus us sameschanos beedribâ pret schuhposchanu. Kas peekrihtot schim nodomam, lai nostahjotees labâ pusê, kas ne, lai paleekot kreisajâ pusê. Labâ pusê pahrgahjuschi 181 zilweks. No scheem pirmajeem sahtibneekeem nodibinats pulzinsch, kas lai par ziteem usraudsitu un zitus usmudinatu us atturibu. Pee tam wiseem gahdats par derigàm pamahzibam, isskaidrojumeem, preekschlasijumeem, peewilzigàm grahmatam u. t. t.

Wisa leeta ta, Roschgestwenskis pats issakas: — ja nodibina sahtibas beedribu un zilweku attureno dserschanas, tad winam tuhlin nepeezeeschami wajaga sneegt gara baribu, kas winu tà aisnem, ka winsch nahk pee atsinas, ka pasaulê ir pateescham daudſ patihkamu un labaku leetu, nekà schnabits un alus.

Roschgestwenskis tad ari preeksch saweem „atturibneekeem" nodibinajis plaschu biblioteku un lasitawu; trihsreis nedelâ beedribas sahlê notura preekschlasijumus, ar miglas bilschu palihdsibu, par geografiskeem, wehsturiskeem un tikumiski-religiskeem temateem un tschetrreis nedelâ — literariskus wakarus, pee kam pats beedribas preekschneeks lasa daschadus literariskus raschojumus, pee tam isskaidrodams winu ideijas u.t.t. Beedriba pate ari isdod grahmatas, ap 100,000 eks. gadâ, kuràs apkaro schuhpibu un ne-

Feletons.

Plahnprahtini.

Anglu rakstneeka **Dschosefa Konrada** stahsts.
Tulkojis A. Sp.

2) (Turpinajums).

Mahte wehroja ar zitadu skateenu, klausijàs ar zitadàm, zeribu pilnàm ausim. Winas rokas gan nodarbojàs gar ugunskuru, sem smagajeem schkehrsdehleem, peekahrteem leeleem speka gabaleem, kuri winai karajàs augstu pahr galwu; gan peegreesa sawu usmanibu leelajam putras katlam, kas schuhpojàs starp dsels kahscheem; gan dersa garo galdu, ap kuru lauka strahdneeki tuhlin sehdisees pee wakarinam. Tatschu winas dwehsele kawejàs pee schuhpla, kawejàs tur deen' un nakti, zereja, gaidija, baidijàs, ismisa. Ari schis behrns, lihdsigi abeem pirmejeem, nekad nesmaidija, nekad nepaschlupsteja, nekad nepasteepa rozinas pehz winas, nekad winu neusluhkoja sawàm leelajàm, melnajàm azim, it kà winsch to pasihtu, saprastu, schim melnajàm azim, kuras gan wareja stihwi, nekustoschi noluhkotees us kahdu sposchu preekschmetu, tak nekad ne-eedwesa zeribu, ka reis ari spehs sekot sposchajam saules staram, kas lehni slihdeja pahr grihdu. Garàs deenas, kamehr wihreeschi nodarbojàs us lauka, wina nodsihwoja starp saweem trihs plahnprahtineem un weenteesigo, wahjo weztehwu, kursch sahdsis, nekustedamees, klusedams sehdeja pee krahsns un silbija kahjas. Garâ mahjais wezis likàs nojauscham, ka wina behrna behrni nebij ihsti tahdi, kahdeem teem wajadseja buht. Tikai weenu weenigu reisi — waj nu winu pamudinaja mihlestiba waj ari tahdas kà sinkahribas juhtas — winsch pamehginaja masako no wineem paauklet. Winsch pazehla sehnu no grihdas, paklakschkinaja ar mehli un pamehginaja winu paauklet us saweem kaulaineem, dreboscheem zeleem. Tad winsch sawàm [illegible], neskaidrajàm azim behrnam zeschi paskatijàs sihmi un nolaida winu atkal pamasam us grihdu. Un tà winsch atkal tur sehdeja, sakrustojis iskaltuschàs kahjas, un nespehzigeem, wahjeem skateeneem noluhkojàs us twaikeem, kuri pazehlàs no putras katla, — un sehrojàs tahlak.

Klusas behdas mahjoja Bakadù mahjàs un balijàs katrâ elpas wilzeenâ, katrâ maises gabalinâ ar winu eemihtneekeem, — un Plumaras draudses garidsneekam bij deesgan eemesla sew nowehlet laimes. Winsch apmekleja bagato muischas ihpaschneeku, Schawanas markisu, nodomadams winam swehtswinigâ preekâ isteikt daschus dsili religiskus teizeenus par muhschibas neispehtameem zeleem.

Masais basnizas kungs sehdeja leelajâ, preekschkureem aptumschotajâ salonâ, atgahsees atsweltnes krehslâ, turedams platmali us zeleem, lihdsigs melnam krehsla pahrwalkam, mehtajàs tuklajàm rokam un kaut ko stahstija markises kundsei, kura pa pusei usjautrinata, pa pusei garlaikodamàs, schehligi winâ noklausijàs. Winu bij pahrnehmis uswaras preeks un pasemibas juhtas, lepnums un godbijiba, — wiss weenâ reisê. Ne-eespehjamas, neisprotamas leetas bij notikuschas! Schans-Pjèrs Bakadù, wisstihwakais, wiskalsligakais republikanu semneeks, bij pehdejo swehtdeenu bijis deewkalpojumâ un bij peedahwajees nahkamâ swehtku gadijumâ pameelot wisus Plumaras garigos kungus. Tas bij sposchs gandarijums wisai basnizai, wisai labajai leetai, par kuru basnizkungs zihnijàs!

„Es tuhlin gribeju markisa kungam to pasinot, jo es sinu, zik kati winsch ruhpejas par muhsu labklahjibu un labumu," preesteris paskaidroja un noslauzija sew sweedrus.

Winu usluhdsa us pusdeenu.

Schawanas markiss un markise pawadija sawu weesi lihdſ parka leelajeem wahrteem un, atgreesuschees atpakal un mehnes gaismâ staigadami pa taisno kastanu gatuwi, wehl lat paschâ wakarâ pahrrunaja scho notikumu. Markiss, protams, rojalists*), bija Plumaras draudses wezakajs, un pee wina aprinka peedereja ari gar juhrmalu iskaisitee zeemati un akmenainàs, smilschainàs krastmalas salinas. Winsch sawu stahwokli eeskatija par apdraudetu no stingrà republikanu elementa, kas draudsê bij eeweesees; tatschu tagad, pehz Schana-Pjèra atgreeschanàs, winsch atkal jutàs pilnigi droschs. Tadehk winsch bija loti preezigs.

„Tu nemaſ nespehj eedomatees, kahds scheem laudim eespaids," winsch sawai muhscha beedrei paskaidroja. „Tikai tagad esmu pahrleezinats, ka nahkoschàs draudses wehleschanas noritès kà peenahkas."

„Tawa godkahriba nu gan ir pilnigi neapmeerinama," markise jautri issauzàs.

„Bet apdomà tatschu," winas wihrs winai nopeetni aisrahdija, „schogad tas sewischki no swara, ka par wezako eewehl ihsto wihru, tautas weetneeku wehleschanas dehl. Ja tu domà, ka man tur buhtu sewischks preeks..."

Schans-Pjèrs bij isrunajees ar sawu seewas mahti. Lewaj kundse bij weikalneeze, kuru pasina un zeenija wismaſ peezpadsmit juhdses wisâ apkahrtnê. Wisâ apgabalâ wareja beeschi dabut redset winas spehzigo, neleelo augumu, — waj nu kahjam, waj kahda pasihstama ratòs; ne-eewehrojot winas astondesmitpeezus gadus, wina bes miteschanas kustejàs un bes pahrtraukumes ar kaut ko nodarbojàs. Winai peedereja nami wisòs zeematòs, winas granitakmenu lauztuwes nodarbinaja leelu daru strahdneeku, wina peelahdeja peekrastes kugus ar saweem akmenu blukeem un ustureja tirdsneezibas satiksmi pat ar Kanala salam. No dabas apbalwota leeleem resneem kauleem, leelàm azim un wehl leelaku „eestahstischanas mahkslu", wina ar apbrihnojamu zeetibu un neschaubigu spihtibu ispildija sawus nodomus, kà to mehdſ darit wezas, rakstura stingras seeweetes, kuras pilnigi pasihst sawu gribas spehju. Loti reti gadijàs, ka wina guleja diwas naktis weenâ namâ, un zelmalas weesnizas bij labakâ weeta, kur wareja apjautatees par winas ikreisejo uztureschanàs weetu. Waj nu wina bij patlaban pabraukuse garam, waj winai ap pulksten seschеem wehl bij jabrauz garam, waj atkal kahds no weeseem winu agrâ rihtâ bija redsejis, waj ari bij norunajis ar winu wakarâ sastaptees noteiktâ weetâ... Ne-eeskatot pasihstamàs weesnizas, wina wisbeeschaki mehdsa apmeklet basnizas. Nereti notika, kà „brihwprahtigàs pahrleezibas" wihreeschi eesuhtija masus behrnus swehtajàs weetàs paskatitees, waj tur ne-esot Lewaj kundse eekschâ, un winai pasazit, ka tas un tas winu gaidot zelâ, ka tam un tam ar winu esot japahrrunâ par kartupeleem waj milteem, waj akmeneem waj nameem, un tad wina mehdsa paihsinat sawu deewbijibu, azim mirkschkinadama un krustus mesdama isnahza ahrâ, saules gaismâ — un bij tuhlin gatawa pee pretim stahwoschàs weesnizas kuknas galda, sawâ meerigajâ, prahtigajâ kahrtâ, pahrrunat un noslehgt tahdu waj tahdu weikalu. Pehdejâ laikâ wina wairak reises, daschas deenas no weetas, bij uskawejusès pee sawa snota, un to ar meeriga seju un lehnu, neusbudinatu balsi eepreezinajuse un meerinajuse wina behdàs un nelaimê. Schans-Pjèrs juta, ka pahrleezibu, kura bija eegumis sawâ kara-wihra dsihwê, winam israhwa no kruhtim ne peerahdijumeem, ne, bet weenkahrschi fakteem. Sokodams pahr saweem laukeem, winsch to wisu pahrdomaja. Trihs wini bija, weseli trihs! — un wisi weenadi! Kadehl? Tahdas leetas nenoteek wis ikkatram — winsch wehl nekad nebij dsirdejis, ka tas kahdam buhtu notizis. Wisi trihs! — wisi trihs! Kas gan notiks ar wina peederumu, ar wina mahjam, kad winsch mirs? Tas tatschu bij jaeewehro! Winsch apnehmàs upuret sawu pahrleezibu. Reis winsch teiza sawai seewai:

„Pamehgini, zik un ko tawa Deews mums grib palihdset. Leez noturet pahri aisluhgumu."

Susanna apkampa sawu wihru. Winsch stahweja istabâ stingri saslehjees, tad apgreesàs apkahrt us papehscha un isgahja laukâ. Tatschu, kad tagad melnee swahrki aptumschoja wina sleegsni, winsch tam wairs nepretojàs, ja, winsch pat wehl sawàm pascha rokam preesterim peedahwaja ahbolu wihnu. Pasemigi winsch noklausijàs wina wahrdòs, gahja widû starp abàm seeweetem us deewkalpojumu un leeldeenàs ispildija to, ko preesteris nosauza par „religiskeem peenahkumeem". To rihtu wina kruhtis peepildija juhtas, it kà winsch buhtu pahrdewis sawu dwehseli. Pehzpusdeenâ winsch breesmigi kahwàs ar wezu draugu un kaiminu, kas bij eedroschinajees peemetinat, ka preesteri atkal reis esot nosmejojuschi „labako daku" un tagad paschi ehdischot agrako melnswahrtschu ehdeju. Usbudinats un asinim noiraipijees, winsch pahrnahza mahjàs un newilus eeraudsijis behrnus, kurus pa leelakai dalai mehdsa aisgahdat winam nost no azim, winsch lahdedams un lamadamees kleedsa nesaprotamus wahrdus un ar duhri sita pa galdu. Susanna raudaja. Lewaj kdse auksti un meerigi sehdeja un wisu noskatijàs. Wina sawai meitai apgalwoja, ka tas „pahreeschot", steigschus pakehra leelo leetsargu un aissteidsàs projam, usmeklet sawu peekrastes kugi, kuru nodomaja peelahdet ar granitu no sawàm akmenu lauztuwem.

Pehz gada peedsima meitene. Meitene! Schans-Pjèrs to dabuja sinat us lauka un no schis sinas tà bija satreekts, ka apsehdàs us robeschu muhri un nosehdeja lihdſ wakaràm, aismirsdams sawu peenahkumu, ka winam jaeet mahjàs. Meitene! Winsch jutàs it kà peekrahpts. Tak kad winsch beigàs pahrnahza mahjàs, winsch ar sawu likteni jau pa pusei bij apmeerinajees. Meiteni tatschu wareja sapreznat ar kreetnu puisi, newis ar kaut kahdu deenas sagli, ne, ar kreetnu

*) Karala waldibas peekritejs.

tikumibu, bes tam ari sawu laikrakstu «Отдыхъ Христіанина», kuram ir 5000 pastahwigu abonentu. Bes tam beedribâ peekopj kora dseedaschanu, waba swehtdeenas skolu tahdeem atturibneekeem, kas mahzas grahmatâ, kâ ari tahdeem, kas grahmatu prot, pasneeds tahlakus kursus. Schos kursus waba 18 garigâs akademijas studenti. Tik bagatiga darbiba, sinams, newar palikt bes labeem augleem.

Wisa schî sahtibas kustiba, kas isgahjuse no scha preestera, isplatas arweenu tahlak. Kahds grahmatu nepratejs Soligalitschas aprinka semneeks, Sekenkows, — Roschgestwenskis stahsta — tâ bijis aiskustinats no schâs idejas, ka nonehmees eet us sawu dsimteni un tur sludinat ari laudim, lai atmet schuhpibu . . . lai preesteris dodot winam us tam sawu swehtibu. Un schis nemahzitais zilweks sawâ dsimtenê peegreesis jau wairakus tuhkstoschus sahtibas idejai! Tur winam Roschgestwenskis peesuhtot grahmatas un zitus pamahzoschus rakstus, ko starp eedsihwotajeem isplatit...

× Rigas politechnikas dozents K. R. Kupffers pasneeds „Düna Ztgâ" garaku eesuhtijumu, kurâ atstahsta notikumu no scha pawasara 6. maija, kur winsch dselszela brauzeenâ, kas gahjis no Wentspils us Tukumu, 3. klases wagonâ **apzeetinats kâ speegs** un nosuhtits us Rigu peenahzigâ waldê. Apzeetinaschana notikuse us ta pamata, ka winsch wisas publikas preekschâ, wagonâ sehdedams, peesihmejis ar sihmuli scho to sawâ kabatas grahmatinâ, kâ ari us kahrtes, kas bijuse lihdsi; ka ar kneebekli us azim apluhkojis wehrigi pa wagona logu wisu apkahrtni, jauntaisamo zelu u. t. t. Gan winsch usrahdijis apzeetinatajeem sawu wisites kahrti, politechnikas waldes isdotu un no polizijas apleezinatu leezibu par wina stahwokli Rigâ, kas rahdijuse, ka winsch ir sinatnes wihrs krona deenastâ . . . bet nekas nelihdsejis. Wina zela leetas iskratot, tajâs atrasts welosipeds un pee ta peeseets botanika bundschelis, somâ — masa rokas lahpstina, brahschu prese ar swaigi salasiteem stahdeem starp suhkka papiru — waj tâs naw droschas leezibas, ka winu ihpaschneeks sawâ darbâ leels „praktikis"? Kabatas grahmatinâ wisadas peesihmes sweschâ walodâ (kas par to, ka tajâs weenkahrschi botaniski nosaukumi Latinu walodâ — to jau neweens nesaprot!). Tâ tad tikai us Rigu projam! Te schaubigâ persona nowesta pee Wentspils peenahzigas waldes preekschneeka, kur zelâ dotee, bet netizetee isskaidrojumi peerahdijuschees pilnigi wahrdu pa wahrdam pateesi un apzeetinatais no schandarmerijas preekschneeka wisai laipni atlaists us mahju. Zeenijamais rakstitajs beids sawu tragiskikomisko nostahstu schahdeem wahrdeem:

„Lihdsigas nepatikschanas, waj wehl leelakas — ja ne kuram gadas lihdsi sawa pase — war atgaditees neween katram mahzitam wihram wina pehtijumu zelojumôs, bet katram newainigam turistam, welosipedistam un amatera-fotografam, ja to sastop ar karti, peesihmju grahmatinu un sihmuli rokâ un ja tas ar „beguna kneebekli apskata apkahrtni". Tagad zelas jautajums, kâ no schahdeem atklahteem apwainojumeem issargatees, kad, kâ schai gadijumâ, no tam neglahbj ne stiprakâs, droschakâs apleezibas. Scho rindinu rakstitajs tadehl tura par sawu peenahkumu, scha wispahrswarigâ jautajuma isschkirschanu paweizinat zaur to, ka winsch sawus peedsihwojumus nodod atklahtibai ar wehleschanos, lai tee zaur presi zik eespehjams plaschi isplatitos; bes tam winsch par scho gadijumu jau sinojis peenahzigai waldibas eestahdei."

Eekschseme.

No Krimuldas. Krimuldu peeskaita pee krahschnakeem pagasteem jeb apgabaleem wisâ Widsemê, bet tomehr par scheejeenes sadsihwi mas ween atklahtibâ kas dsirdoms. Wairak gadus atpakal pee schî pagasta tapa peeweenots ari Engelartu pagasts, tâ ka tagad saweenotais pagasts skaita ap 75 mahju. Walsts un teesas darischanas isdara Krimuldas pagasta namâ. — Lai gan gandrihs wisi, it sewischki no jaunakâs paaudses, prot lasit un rakstit, ja jau ne dauds wairak, tad droschi ween usstihmet sawu parakstu, bet laikrakstus abonet — kuram par weltigu laika un naudas isschkehrdeschanu. Laikrakstus pee mums abonè tikai skolotaji, pagasta wezakais, skrihwera palihgs, basnizas pehrminderi un kahdi 5—6 ziti. — Pehz monopola eeweschanas, ar 1. juliju 1900. gadâ, saweenotâ pagastâ no 5 krogeem sawu gaitu turpina tikai R. krogs, kuru tad ari zihtigi ween apmeklejam, kâ pasti isgudrem isstatamees, lai dabutum dsirdet, kas plaschâ pasaulê noteek, kâ ari pehdejâ laikâ pahrspreest par nahkamâm amatu wihru wehleschanam. Pee tam ari, daschreis apnemti no sewischkas omulibas, neaismirstam praktikâ peerahdit, kâ Angli ar Buhreem zihnijuschees. Zik man no droscheem awoteem sinams, tad par R. krogâ notikuschâm apwainoschanam ar darbeem un wahrdeem, Krimuldas pagasta teesâ schogad isteesatas pahrak par 20 prahwu. — Ari sabeedriskâs dsihwes weizinataji esam leeli, lai gan ne tâ, kâ zitur — beedribas isrihkojumus apmeklejot, kuru apkahrtnê deesgan dauds, kâ meetejâ Krimuldas-Wangaschu braudses truhzigo skolenu palihdsibas beedriba. Siguldas labdaribas beedriba u. z., bet mums dauds labak patihk sarihkot mahju balles, waj ari kalninu S. krodsineeks, eewehrojot muhsu moraliskâs wajadsibas, laipni atwehl schim noluhkam sawu dodes spihkeri. No pehdejâm sabeedribam mums atlez sawi materiali labumi, jo apmeklejot beedribas, jamaksâ ee ejas maksa, kura pee reises ir deesgan augsta, bet paschu isrihkotâs mahju ballês par scho naudu waram kreetni ween eebaudit saldo meestinu, kamehr waj waigi sarkst. Ari tas mums no leela swara, ka paschu isrihkotâs ballês waram brihwi, sawai dabai peemehrigi, kreetni isdsihwotees, kâ ari sawas spehjas wisadi israhdit, gan kreetnas kimeres ustaisischanâ, gan zitu pagodinaschanâ trekneem wahrdeem un daudsejadi zitadi. Bet kas beedribâ no wisa ta ko dos — eepihpo ween tikai beedribas sahlê papirosu, tad jau tuhlin kahrtibneeks klaht un aprobescho muhsu brihwibu. Paschu isrihkotâs ballês sanahkam gan jauni, gan wezi, pat seemas ar sihdaineem us rokam — un kur tad muhsu seltenites spulgazites, kuram mugurâ wiss tas, kas Schihdam paunâ. Schint, no papirosu duhmeem sili peepihpotâ balles sahlê, pee harmonikas un wijoles skanam, aismirsdami wisu ikdeenischkibu, greescham walâ polku us polku, ka put ween. Pirmdeenas rihtâ tikai uslezoschâs saules stari muhs pamudina dotees us mahjam pee ikdeenischkeem darbeem. — Labibas rascha pee mums zaur zaurim laba, lai gan wehlinajs wasarajs tika no salnas apskahdets, it sewischki semakâs weetâs. Seena rascha ari bija dauds labaka, nekâ pagahjuschâ gadu, bet leetainâs wasaras dehl eewahktais seens pa leelakai dalai melns un isbahlejis.

Don-Zesars.

No Nurmischeem (Rigas apr.). **Beedribu sinâ** mehs esam ziteem tahlu preekschâ. Nesinu, kurâ laukpagastâ buhs wairak, jeb tik dauds beedribu, kâ Nurmischu pagastâ. Sche pastahw 8 daschadas beedribas. Wezakâs ir 3 sawstarpigas ugunsapdroschinaschanas beedribas. Kempu beedribas statuti apstiprinati 3. oktobri 1884. g., Paltmales — 20. janwarî 1885. g. un Nurmischu-Ramas-Wibrokas — 14. oktobri 1890. g. Scho triju beedribu praktiskee mehrki no tâm teek teizami ispilditi, tâ ka winas sakrahjuschas jau eewehrojamus kapitalus. Zeturtâ beedriba, tapat ar tikai weikaliskeem un praktiskeem mehrkeem, ir Kempu pahrtikas beedriba, kuras statuti apstiprinati 21. augustâ 1892. gadâ. Ari schî beedriba darbojas deesgan plaschi un sekmigi, par ko leezina prahwais beedru skaits: 1. janwari 1902. g. beedribai bij 210 beedru; beedribas bilanze tai paschâ laikâ lihdsinajâs 30,875 rbl. 97 kap. un 1901. gada tihrâ pelna istaisija 4088 rbl. 98 kap., t. i. 1130 rbl. 88 kap. wairak, nekâ gadu eepreeksch. Weizinat sabeedrisko dsihwi, pazelt isglihtibu, gahdat par nopeetneem isrihkojumeem ir pahrejo triju beedribu usdewums un mehrkis, jo peektâ beedriba ir Nurmischu krahj- aisdewu sabeedriba, kuras statuti apstiprinati 1. julijâ 1902. g., tâ tad sabeedriba ir wehl, tâ sakot, behrna autôs, un tai ari tikai praktiski-weikalisks mehrkis. Kâ nu ispilda sawu usdewumu minetâs 3 wispahrejâs beedribas: Widsemes Drawneeku Beedribas Nodala Kempôs (apstiprinata 1898. g.), Paltmales Nabagu Apgahdaschanas Beedriba (apstiprinata 1899. gadâ) un Ligates Sadraudsigà Beedriba (apstiprinata 1901. gadâ.)? Pirmajai no schâm trim atlauts noturet beedru sapulzes domu ismainischanas labad, isdarit daschadus ismehginajumus drawneezibâ, isplatit derigus rakstus par bischkopibu, isdot par scho preekschmetu laikrakstu, eerihkot biblioteku u. t. t. Jaleezina, ka schi Nodala, ar sawu zentigo preekschneeku B. kgu preekschgalâ, jo pilnigi zenschas ispildit sawu sprausto mehrki, zik winas spehkôs stahw. Sadraudsigàs beedribas statuti ir jo plaschi, ar dauds teesibam. Kâ schi beedriba darbosees, naw wehl eespehjams noteikt, tadehl ka ta pastahw wehl tikai nepilnu gadu. Tomehr tik dauds war redset, ka beedriba nolemta schaurakâm aprindam, Ligates fabrikas inteligenzei, jo kaut gan statutôs teikts, ka par beedreem war buht wisu kahrtu un tautibu personas, tad tomehr statuti drukati tikai Kreewu un Wahzu walodâs. Latweeschu waloda pilnigi ignoreta. Tâ tad muhsu weenkahrschajam zilwezinam tur naw weetas. Sawâ pirmâ gadâ beedriba ar isrihkojumeem newar sewischki lepotees. Isnahk, ka pagasta inteligenzei atleek tikai „Paltm. Nab. Pal. Beedriba". Bet taisni schi ir ta, kura ne druskas neweizina gara gaismu pagastâ. Kâ beedriba ispilda sawu praktisko mehrki un zik seedo palihdsibas sneegschanai, to nesin laba dala beedru, jo ta ir tikai daschu atsewischko beedru teesiba. Beedribai pehz statuteem atlauts sarihkot dramatiskus un literariskus preekschnesumus un israhdes, publiskus preekschlasijumus, konzertus u. t. t., tikai deemschehl, tahdi lihds schim naw sarihkoti. Beedribai naw pat sawa dseedataju kora, jo Paltmales kora personals beedribâ nenem nekahdu dalibu, daschu beedribas wareno sawadas rihzibas dehl. Weenigais, ar ko beedriba war lepotees ir — balles, tiklab seemâ kâ wasarâ. Reis par gadu notur gan ari basaru. Wisu aprahdito eewehrojot, naw nekahds brihnums, ka starp weetejeem inteligenteem raduses ideja, dibinat wehl bewito beedribu, kura lai pulzinatu muhs us wisu, kas labs un daisch. Nodomats dibinat brihwlasitawas beedribu. Jawehlas, lai leetas eekustinataju nodoms isdotos. (Pahrak dauds saskalditees naw labi. Mums domat, wajadsetu peekopt tâs paschas jau pastahwoschâs beedribas, tur weenotees un wiseem satizigi strahdat, ne dibinat wehl jaunas sabeedribas, kaut gan brihwlasitawas beedriba par sewi simpatiska eestahde. Bet weenâ pagastâ nebuhs tik dauds inteligentu spehku, kas wisas tik daudsas beedribas waretu ar sekmem wadit. To deretu apdomat. Red.) Jeschka.

No Tirsas. „Rigas Awises" 56. numurâ atrodas sinojums no Tirsas, par scheieenes konwenta nolehmumu: paaugstinat draudses skolotaja algu par 50 rbl. un schkestera par 25 rbl., bet skolas naudu draudses skolâ pamasinat no 12 rbl. us 7 rbl. 50 kap., neschkirot seemas un wasaras skolu (lihds schim bija 6 rbl. par katru pusgadu). Sinotajs K. L. kgs saka: „Zaur schahdu skolas naudas neschkirschanu konwents gribejis, lai skoleni tiktu wairak peespeesti apmeklet draudses skolu tâ seemu, kâ wasaru, kas, kâ zerams, ari peepildisees, jo kursch, samaksajis skolas naudu par wisu gadu, gan nezentisees ari eet skolâ wisu gadu?" Saprotams, ka zaur skolas naudas pasemināschanu daudseem skolas apmekleschana taps atweeglinata un wairaki zentisees skolu apmeklet ari wasaru, bet daudseem schahda skolas naudas neschkirschana buhs par leelu kawekli un gruhtumu. Wasaras skoleni pa leelakai dalai mehds buht turigako saimneeku, un tikai pa retam kahdi turigaku kalpu un amatneeku behrni, kuru wezakeem tos eespehjams iswadit wisu gadu skolâ. Turpretî seemas skoleni pa leelakai dalai ir masturigaku saimneeku, kalpu un amatneeku behrni, kureem pascheem pa wasaru janopelna lihdsekli seemas skolas apmekleschanai, bet no wasaras skolas naw ko domat. Tahdeem nu skolas naudas neschkirschana buhs leels kaweklis, jo preeksch tahdeem pelnitajeem pusotra rubla ir leela leeta. Ja jau konwents gribeja skolas naudu pamasinat, tad to wajadseja pamasinat weenlihdsigâ daudsumâ no seemas un wasaras skolas naudas. — Wasaraja nokopschana pee mums wehl pilnâ darbâ, kaut gan tas tik retam tâ nogatawojees, kâ wajaga. — Rudsu kulschana pa leelakai dalai pabeigta, bet birums ir loti mass. Kartupelu rascha ari loti masa. Leelakai dalai scheieeneescheem zaur salnam nosala wisi sirnu lauki. Gahrschmaleetis.

Leepaja. Pee dedsinaschanas peekerts Schihds. Pagahjuscho peektdeenas wakaru, kâ „Lib. Now." raksta, Juhrmalas eelâ kahds nama ihpaschneeks atplehsis nama apschuwuma dehlus, tos aplaistijis ar petroleju un tad pats aisgahjis meerigi us sinagogu, t. i. pehz tam, kad bijis pee nama peelizis uguni. Par laimi eedsihwotaji ugunsgrehku drihsumâ pamanijuschi un ahtrumâ nodsehsuschi. Nama ihpaschneekam tagad ais aisslehgtâm durwim laika deesgan, pahrdomat par liktena nelabwehlibu, kas winam sabojajuse tik labu weikalu.

Igaunu dramatiskâ beedriba, par kuru nesen sinojâm, naw wis nodibinajusês Rewelê, kâ scheieenes awises sinoja, betgan Peterburgâ, kâ tagad „Teataja" scho sinu pahrlabo.

Jurjewa. Peektdeenas wakarâ noturetâ uniwersitates padomes sehdê nahzees pahrwehlet uniwersitates teesneschus, tadehl ka eewehletee profesori Dehio, Zöge-Manteuffels un Naubers atteikuschees no scha amata. Tagad eewehleti: profesori Aleksandrs Sabowskis, Grigorijs Chlopins un Aleks. f. Bulmerinks, kamehr par substituteem eewehleti: Wl. Tschischs un Wl. Grabers.

— Wakardeenas sinojums par prof. Solowjewa prahwas leetu, kuru pasneedsâm pehz „Birsch. Wed." referata, israhdas nekorekts. Pehz „Pet. Ztg." sinojuma leeta schahda: Apsuhdsetâ pilnwaris sawâ aisstahweschanas rakstâ apr[illegible]s to, ka profesora Solowjewa rihkoschanâs nebuht nebijuse tahda, ko waretu saukt par neslawas zelschanu, kadehl luhds augstako instanzi, winu attaisnot. Senats, leetu zauri skatijis, teescham atsina, ka suhdsiba sawôs pamatôs naw atteezinama us neslawas zelschanu (meerteesn. lik. 136. p.), bet gan us „meligu denunziaziju" (krim. lik. 940. p.); ja prof. Solowjewa apsuhdsiba — tâ senats spreeda — ir faktiski nepareisa, tad winsch naw sauzams pee atbildibas wis par neslawas zelschanu, bet gan par meligu denunziaziju. Tamdehl tika nolemts, par neslawas zelschanu eesuhdseto un spreesto teesas leetu isbeigt. Protams, ka suhdsetajai tagad teesiba eesneegt suhdsibu par isdaritu „meligu denunziaziju", par kuru, kâ sinams, wainigais dabû wehl dauds leelaku sodu, nekâ par neslawas zelschanu.

Maskawâ. Kas teesas kanzlejâ ari wiss newar notikt! Scheieenes mahjas ihpaschneeks Kobsikows bij pahrkahpis buhwes noteikumus, par ko pret winu pag. gada janwara mehnesî tapa eesneegta apgabalteesâ suhdsiba. Ar naudas palihdsibu winsch peedabuja kahdu sawu pasinu, teesas kanzlejas eerehdni, Greeki Aksiotisu, lai tas pagahdatu, ka apsuhdsibas raksts no kanzlejas kaut kâ pasustu. Teescham, weiklais Greekis isgahdaja no kopista, kuram apsuhdsibas raksts bij rokâ, scho rakstu un nodewa to pascham apsuhdsetam, kursch to, protams, meta krahsnî eekschâ. Leeta warbuht buhtu apklususe, ja tikai nabaga kopistu nebuhtu mozijuschas bailes un sirdsapsina un tas par aktu pasuschanu nebuhtu pabildis pasihstamam tirgotajam L., kuram taisni bijuse prahwa pret mineto Greeki par noblehdischanu. Sinams, leeta tagad nahkuse atklahti sinama un ari teesas preekschâ. Pehdejâ peespreeduse Aksiotisam 1 gadu un Kobsikowam 1½ gada arestantu rotâ.

Tschinu schkiras, kuras, kâ sinams, eeweda Peters Leelais, lai zaur to lausitu seno bajaru waru un nosihmi, daudsejadâ sinâ jau nowezojuschâs. Tadehl nodomats, kâ „Düna Ztg." sanehmuse sinu, schai sinâ isdarit turpmak reformu. Jau kopsch ilgaka laika pee walstspadomes sewischka komisija apspreeschot scho jautajumu. Isstrahdatâ projekta galwenakee noteikumi esot schahdi: Tschinu titulus turpmak wairs ne-eeguhschot ar nokalpoto gadu daudsumu, bet weenigi par sewischkeem nopelneem. Zitas tschinu schkiras atmetot, turpmak tikschot peepatureti tikai schahdi tschini: titularpadomneeki, galma padomneeki, walstspadomneeki, ihsteni walstspadomneeki, slepenpadomneeki un ihsteni slepenpadomneeki. Schis projekts tagad jau otru gadu atronotees atsewischko ministriju apspreeschanâ, bet wina isschkirschana tagad tik drihsi wehl ne-esot sagaidama. Ta stahwot sakarâ ar kahda zita projekta isschkirschanu, proti, ar walsts eerehdnu pensiju maksu uslaboschanu, kurâ jautajumâ wehl ne-esot panahkta nekahda weenoschanâs.

Ahrseme.

Buhru generali Parisê.

Kâ jau wakardeen telegrammâs ihsumâ sinots, Buhru generali pirmdeen pusdeenâ nonahkuschi Parisê, kur sanemti ar reti peeredsetu sajuhsmibu un leelu godinaschanu neween no publikas puses, bet ari no augstajeem waldibas wihreem. Generalus peenehma un ar teem sarunajâs ir ministru preekschneeks Kombs, ir ahrleetu ministrs Delkasê. Franzija, redsams, prot dauds dro-

---

puisi, kuram bij wesels prahts un kreetnas, spehzigas rokas. Bes tam, winsch wehl domaja, nahkoschais jau atkal warbuht buhs sehns. Un protams, schee buhs tahdi, kahdeem teem wajaga buht! Schai jaunajai zeribai wairs nebija robeschu. Wisa nelaime bija garam! Jautri winsch sarunajâs ar seewu. Ari wina bija pilna zeribu. Us krustibam atnahza trihs preesteri un Lewaj kundse ispildija dischkuhmas weetu.

Ari schis behrns bija plahnprahtinsch.

No schî laika wairs newareja pasiht wezo Schanu-Pjêru. Tirgus deenâs winsch bija ihgns un kildigs, druhms un saihdsis noslehdsa sawus weikalus, ne wahrdina nerunadams sehdeja un peedsehrâs, un kad metâs krehsla, winsch brauza mahjâs tahdâ ahtrumâ, ka wareja domat, ka winsch brauz no kahjam, tatschu ar tahdu druhmu isskatu, it kâ winsch brauktu behrês. Daschreis winsch prasija, ka wina seewai winam jabrauz lihdsi; agri no rihta wini isbrauza, zeeschi kopâ saspeeduschees schaurajâ sehdekli, kurâ wini swaidijâs no weenas puses us otru, noguldijuschi sew pee kahjam newarigu suhku, saseetâm kahjam, kura pehz katra stipraka ratu gruhdeena schehli eekweezâs. No rihta wiss wehl nogahja meerigi; tatschu wakarâ, mahjâs brauzot, peedsehruschais Schans-Pjêrs kleedsa breesmigus, besdeewigus wahrdus un nolahdeja sakodito seewu, kura nespehjot dsemdet tahdus behrnus, kâ ziteem zilwekeem. Susanna peekehrâs pee ratu malas, lai stipree gruhdeeni winu neissweestu ahrâ, un isliktâs tâ, it kâ neka nedsirdetu. Reis, brauzot Plumarai zauri, winam dsehrumâ eekrita prahtâ nejaukas domas un winsch us reis aptureja sirgu basnizas preekschâ. Mehness wahji spihdeja ais gaischajeem, weeglajeem mahkonischeem. Kapu akmeni bahli mirdseja sem kapsehtas tumschajâm, raibôs, neweenadôs puduros saauguscho koku ehnam. Pat zeema suni guleja. Tikai lakstigalas bija pamoduschâs un skandinaja sawas maigâs dseesmas pahr klusajâm kapu kopinam. Rupjâ, lehnâ balsi Schans-Pjêrs bilda seewai:

„Ko tu domâ, kas gan tur mahjo?"

Winsch rahdija ar pahtagu us torni, kur leelâ pulkstena baltais stundu rahditajs luhkojâs lihdsigi bahlam gihmjam bes azu. Winsch apdomigi nokahpa no rateem, tak tuhlin nokrita riteneem blakus semê. Winsch atkal pazehlâs un uskahpa pa semajâm trepem lihds basnizas dselss durwim, lehni sperdams kahjas no weena kahpscha us otru. Tad winsch peespeeda gihmi pee wahrtu dselss statjneem un brehza gluschi neprahtigâ balsi:

„Dsird', nahz ahrâ!"

„Schan, nahz atpakal, nahz atpakal! . . ." wina seewa klusu luhdsâs.

Winsch to ne-eewehroja un likâs gaidam. No wisâm pusem lakstigalu dseesmu skanas atsitâs pret basnizas muhreem un atpluhda atpakal us akmenu krusteem un pelekajeem plakanajeem kapu akmeneem, us kureem bij eegreesti pasihstamee sahpju un zeribu wahrdi.

„Eh, nahz ahrâ!" Schans-Pjêrs kleedsa.

Lakstigalas apklusa.

„Naw neweena?" Schans-Pjêrs turpinaja. „Neweena! Melnswahrtschu samurgojums, wairak nekas! Nekur naw neka. Lupatas tahdi! Eh! Dsirdi tatschu!"

Ar wisu spehku winsch kratija wahrtus, un dselss steeni breesmigi rihbeja un dahrdeja kâ smaga kehde, kuru welk augschâ pa akmena trepem. Blakus namâ eerehjâs sunis. Schans-Pjêrs atstreipuloja atpakal; pehdigi, pehz trihskahrteja mehginajuma, winsch beidsot eekluwa ratôs. Susanna sehdeja gluschi klusu, nekustedamâs. Rupjâ dsehraja balsi winsch tai usbrehza:

„Waj tu nu redsi? Naw neweena! Wini mani padarijuschi par nelgu, par mulki! Pee joda! — tas wineem maksâs dahrgi. Pirmais, kuru es redseschu sawâs mahjâs, dabûs baudit manu pahtagu — us sawas melnâs muguras . . . ja, to es isdarischu! Man to tur newajaga! Es pats esmu wihrs. Es tatschu gribu redset, waj mums newar buht tahdi paschi behrni, kâ ziteem zilwekeem . . . Ja tew tikai ir laba griba. Nebuhs wis wini tahdi paschi . . . protams, ka ne . . . gan mehs redsesim . . ."

Wina apklahja gihmi rokam un pa pirkstu starpu tschuksteja:

„Nerunâ tâ, Schan! Nerunâ tâ!"

Winsch tai atrotschus eekrahwa pa galwu un eegruhda winu ratu stuhri, kur wina bailigi eespeedâs, pee katra ratu gruhdeena neschehligi mehtata schurpu turpu. Kâ traks winsch brauza tahlak, pahtagu augsti iszehlis gaisâ, lepni sasleejees stahwus, groscheem raustidams sirmja galwu, kursch smagi auloja us preekschu un smagâs wehrseles us sawas muguras swaidija no weenas puses us otru. Sehtas sunu niknâ reeschana winus pawadija gar wisu zelu un apstulbinoschi atskaneja nakts tumsâ. Pahris nokawejuschees zelineeki tikko wehl paguwa eelehkt grahwi. Nokluwis pee saweem pagalma wahrteem, Schans-Pjêrs sakehra wahrtu stabu — un us galwas isslidinajâs ahrâ no rateem. Sirgs lehnam nogahja lihds nama durwim. Susanna eesahka skali brehkt, lihds no istabas isskrehja lauku strahdneeki. Wini Schanu-Pjêru notureja par nosistu. Tak winsch tikai bij eemidsis tai paschâ weetâ, kur bija nogahsees semê, un islamaja peestelguschos wihreeschus, ka tee ne-esot lahwuschi winam gulet. — — —

Peenahza rudens. Neskaidrâs, pelekâs debess bij apklahtas smageem mahkoneem un likâs dsili nolaischamees pahr tumscho pakalnu apwahrsni; nowihtuschâs lapas greesâs un skraidija sem nokaltuscheem koleem lihdsigi skruhwem, kamehr wehjsch, schehli aurodams, tâs sagrahba un noweda pee meera dsilâs grawâs un wagâs. No agra rihta lihds wehlam wakaram wisâ apgabalâ bij redsami tikai melni, kaili sari un mesglaini, sapinuschees, it kâ sahpês saraukti sarini, kuri schuhpojâs starp mitrajeem mahkoneem un melno, ismirkuscho semi. Juhras wilni, maigi un skaidri jaukajâs wasaras deenâs, tagad schnahkdami un eekaisuschi lihds ahrprahtibai sitâs un skalojâs pret akmeneem, kuri teem aiskrustoja zelu us semes eekscheeni. No weenas apwahrschna malas lihds otrai, druhmi laistidamees un lihdsigs nezaurejamai dublu straumei, wijâs leelzelsch starp pakalneem un nosuda juhrmalas smilschu kahpâs.

Schana-Pjêra neskaidrais un pelekajâ miglâ pahrdabigi leelais augums kustejâs no weena lauka us otru, soloja pa pakalnu wirsu, stingri sasleejees, druhms, weentuligs, eetehrpis pelekâ mahkonu plihwurâ, it kâ winsch staigatu gar milsigâs semes lodes paschu ahrmalu.

Winsch noluhkojâs us melno semi, us mehmo, zeribu pilno semi, us scho noslehpumaino semi, kura sche sem debess sehru aiskara weenaldsigâ, weenmuligâ, neustrauzamâ meerâ nodarbojâs gar sawu muhschigo dsihwes usdewumu. Winam likâs, it kâ wina augligee lauki winam — noschehlojamam wihram, kura liktenis bija wehl launaks, nekâ tahda, kam nemas naw behrnu, — wairs neka neapsolitu, it kâ seme no wina atrautos, winam spihtetu, par winu dusmotos, tapat kâ tumschee mahkoni, kuri druhmi steidsâs projam pahr wina galwu. Gluschi weentulis winsch sche stahweja sawôs laukôs un sajuta zilweka neezigo nosihmi wirs semes: bes pehdam winsch nosuhd un semes kopa paleek tahda pat, kâ senak. Waj winam pateesi wajadseja atstaht zeribu, ka winam blakus reisi stahwês dehls, kas saprahtigeem, leetprateja skateeneem apluhkos schis usartâs semes kopas? Wihrs, kas domatu, tapat kâ winsch un justu, tapat kâ winsch? Wihrs, kas — kaut gan tikai dala no wina pascha — reisi apstaigatu scho semi kâ tâs ihpaschneeks, kâ tâs kungs, kad wina pascha wairs nebuhtu? Winsch newilkus atgahdajâs daschus no saweem radineekeem un sawâs dusmâs tos skali nolahdeja. Tos, — ne muhscham!... Tad winsch greesâs mahjup un gahja taisni us sawa nama jumta pusi, kursch spihdeja zauri kailajeem sareem. Kehrzoschs putnu bars, semu lidodams, lihdsigs melnâm kwehpu puhkam, nolaidâs us wina lauku, kad winsch tam peegreesa muguru un nogreesâs kaimina semes robeschâs.

Tai paschâ rihtâ Lewaj kundse bija drihs pehz pusdeenas atgreesusês sawâ namâ, kas atradâs netahlu no Kerwandas. Winai bij jaismaksâ daschu akmenu laustuwju strahdneeku alga un wina pasteidsâs to isdarit; jo winas paschas namâ bij neleela dsehreenu pahrdotawa, kur strahdneeki wareja atkal kluht walâ no sawas algas, nemas welti nenopuhlejuschees noeet lihds pilsehtai. Nams stahweja weentuligi starp klintim. Dubkaina zela akmenu brugi noweda lihds ta durwim. Swaigs, spehzigs juhras gaiss pazehlâs no leelajeem wilneem, schnahkdams dewâs pahr augstajâm smilschu kahpam un nikni aurodams atsitâs pret nekustoscheem, melneem klints-blukeem, kuri neredsamâ eenaidneeka breesmigajeem usbrukumeem nesatrizinamâ meerâ tureja pretî sawus augstos, druknos klints krustus. Apnemts no niknâs wehtras un wehja gruhdeeneem, masais naminsch stahweja netrauzetâ patwehrumâ un pawehni, lihdsigs neaistiktai, meerigai weetinai rinkotajas juhras wehtras widû.

(Turpmak wehl.)

Sihkumi.

Muhsu wezajai semes lodei schis gads ir ihsts nemeera gads ugunswehmeju kalnu darboschanâs sinâ. Nedauds deenu atpakal nu ari sahzis darbotees wezais Wesuws (Italijâ). Liparu salu pudura Strombolijas Epomes-wulkans darbojotees pilnâ spehkâ. Kalnaba kalns (Hawaju salâs) iswerdot leelas lawas-strahwas un pat aukstajôs seemelôs — Alaskâ Redubas un Kiamnas wulkani sahkuschi isgruhst melnus draudigus duhmu mutukus. R—s.

schaki un paistahwigaki usstahtees nekā Wahzija, un peenem weesus, kahdus grib un kā paschai patihk, kamehr Berlines warenee, satruhkuschees no Anglu awischu draudeem, naw wairs kungi paschu mahjās un ne-eedroschinas peenemt weesus bes Anglu suhtna atlaujas. Daschi sahk us keisaru Wilhelmu tagad skatitees zitām azim nekā lihds schim. Parisē, Buhru generalus peenemot, Frantschu waldibas wihreem nenahk ne prahtā, greestees pee Anglijas wehstneeka widutajibas, kamehr Berlines kungi bes Anglu wehstneeka neusnehmās spert ne soli. Schahda paschapsiniga usstahschanās nostahda Franziju pawisam zitadā gaismā, nekā Wahziju.

Par generalu sanemschanu Parisē telegrafs sino wehl scha: Zelā us weesnizu generalus juhsmigi apsweizinaja. Wineem nodewa 75,000 franku. Dewets sazija: winu juhsmigā sanemschana esot gan isskaidrojama ar to, ka Buhru dsihslās tekot pa labai dalai Frantschu asinis.

Harkura runa.

Weens no Anglu liberalās partijas wadoneem, Harkurs, sazijis pagahjuschā nedelā sawa eezirkna wehletaju preekschā leelu runu, kurā dahrgi nokritisejis tagadejās konserwatiwās ministrijas waldibu. Pehz dreesmigā kara pabeigschanas nu esot peenahzis laiks, ruhpetees par to bruhtschu dseedinaschanu, kuras karsch sitis. Tagadejā ministrija dsihwojuse un pastahwejuse tikai no kara. Tadehl jagahdajot, ka samulsinatā tauta atgreeschas atpakal pee normaleem apstakleem un pee to jautajumu isschkirschanas, kurus aisstahw liberali un kurus apkaro toriji — konserwatiwee. Tagadejās ministrijas isstrahdatais skolu likuma projekts, kas nosauzams par wisbehdigako tumsonu isperinajumu, kahds ween domajams, alkal saweenoschot weenā kopā tagad saskaldito liberalu partiju. Zihna starp liberaleem un konserwatiweem pee nahkamām parlamenta zelschanam eeschot us nascheem. Pirmejo dewise esot: prahts, gaisma, taisniba, kamehr konserwatiwās partijas programma sastahwot no schkiru aisspreedumeem un wahrmahzibas pret semakām kahrtam. Beigās Harkurs asi usbruka lordam Rosberim dehl wina schaubigās isturefchanos liberalu leetā.

Buhru isdewumi Deenwid-Afrikas karā.

Par milsigajeem Anglu saudejumeem Deenwid-Afrikas karā esam jau agraki sinojuschi, ka tee sneedsas pee 4000 miljonu rbl. Tagad kahds apstaklu pasinejs pasneedsis Briseles awisem sinas par lihds schim neatbildeto jautajumu: kur Buhri nehma lihdseklus ilgā kara weschanai? Pirms kara iszelschanās Transwalas walsts kasē bijis tik 10 miljonu franku, bet tee isgahjuschi jau us sagatawoschanos ween, kamehr Oranje, kuras dimantu raktuwes Angli jau agraki eeguwuschi, bijuse naudas sinā pawisam nabadse. Bet lihdsekli tikuschi sugahdati tahdā zelā, ka Transwalas waldiba apkihlajuse kara sahkumā raktuwēs seltu, wehrtibā pee 19,200,000 frankeem, bes tam pa paschu kara laiku no selta raktuwem eenahzis ap 67½ miljona franku. Lihds pat kara beigam Buhreem netruhzis selta, par kuru tee pirkuschi pahrtiku un munziju, kas teem peegahdata pahr Portugales koloniju robescham. Pirms raktuwes nahkuschas Anglu rokās, Buhri tur gan salikuschi mihnes, lai tās laikā waretu sabojat, tomehr tas naw notizis, tadehl ka wirspawehlneeks Luijs Bota tam stingri bijis preti. Buhru materielee saudejumi pa wisu kara laiku — rehkinot naudā un graudā — sneedsotees pahr 800 miljoneem rbl. Tā tad 30 miljonu rbl., kurus tee, kā meera lihgumā norunats, dabun sadedsinato ehku usstaisischanai, ir teescham pahrak maf — tikai kahda desmitā dala no paschu saudejumeem.

Peemineklis Gladstonam.

Dischenajam Anglu liberalās partijas wadonim Gladstonam pagahjuschā swehtdeenā tika atklahts Glasgowā peemineklis. Swehtku runu sazija lords Rosberis, atteħlodams scha eewehrojamā politika dsihwi un nopelnus wispahribas labā. Taisni Gladstona leelo nosihmi Anglu liberalisma leetā Rosberis tarpretim nebuht neusswehris, kas ir jauna leeziba, ka schis sawā laikā ar leelām zeribam daudsinatais liberalu dischwihrs pahreet arweenu wairak Tschemberlena lehgert.

Frantschu-Siamas lihgums.

Frantschu-Siamas lihgums naw Angleem pa prahtam. „Daily Mail" raksta, ka pehz tahdu teesibu eeguhschanas, kahdas tagad Frantschi zaur jauno lihgumu nodroschinajuschi sew Siamā, Anglija newarot ar Kelantanas eenemschanu ween apmeerinatees. Anglija tapehz ussahkschot sarunas par kahdu jaunu lihgumu. Anglu awises ari sinkahrigas, kā Wahzija istureschotees pret noslehgto Franzijas lihgumu ar Siamu. Anglijai, kā redsams, labprahl patiktos, ja schat leetā dabutu Wahziju us sawu pusi un tā tad pret Franziju; jo weena ta pehz sawas nesaukās isblameschanās Deenwid-Afrikas karā droschu wahrdu wairs nedrihkst runat pret Franziju. Bet „Berliner Tageblatt" pasteigusēs jau us pilnigi tizamu sinu pamata isskaidrot, ka Frantschu-Siamas lihgums nekahdā sinā neaiskarot Wahzu interesēs un ka Wahzija schās leetas dehl nekustinaschot ne pirksta. Tā tad Angleem zits nekas neatliksees, kā mehginat Siamā paklusam intriget pret Franziju.

Deenwid-Afrika. No Pretorijas sino a[illegible] waldiba isslaidufe usaizinajumu, lai tee ahrsemneeki, kuri kara laikā zeetuschi saudejumus, peeteizas un dara sawus atlihdsibas prasijumus sinamus. Kas Buhreem schahdā waj tahdā sinā sneeguschi karā palihdsibu, tee ahrsemneeki no atlihdsibas dabuschanas isslehgti.

Turzija. Makedonijas dumpja leetā sino, ka Bulgarijas ministru preekschneeks Danews nodomajis Makedonijas jautajumu nodot Hagas schkihreju teesai. Tomehr naw zeribu, ka Turzija us tam eelaidisees.

Riga.

Rigas Latweeschu Beedribas Literaturas fonda walde nolehmuse, isrihkot fondam par labu weselu preekschlasijumu wirkni par Latweeschu literaturu notezejuschā gadusimtena pehdejōs desmit gadōs. Preekschnesumus usnehmees muhsu pasihstamais Latweeschu literaturas kritikis T. Seiferts. Schais preekschlasijumōs klausitaji dabūs sakarā pamatigu pahrskatu par muhsu dailliteraturas pehdejo laikmetu. Kā wisi lihdsschinejee literaturas fonda isrihkojumi, ari schee tiks kuplinati ar kora dseedaschanu un deklamazijam. Pirmais no teem buhs swehtdeen, 13. oktobri Rigas Latw. beedribas nama sahlē. Paredsams, ka schee ihstee „literaturas wakari" atradis pee publikas to paschu siltu peekrischanu, kā wisi lihds schim rihkotee, kā: Ausekla, Neebras, Jura Allunana, Pumpura un Puraputes wakari.

Latweeschu teatri schowakar ir premjēras israhde lugai „Starp diwām sirdim". Sahkums pulksten $8^1/_4$ wakarā.

„Ausekla" tautas namā (Peterburgas schosejā Nr. 5) riht, 3. oktobri, buhs literarisks wakars. Runās Rutkus par klimata mainam wirs semes. Deklamēs R. Weizs. Sahkums pulkst. 8 wakarā, beigas pulkst. 10 wakarā, kad wehl elektriskais tramwajs brauz no Aleksandra wahrteem us pilsehtu.

Dseedaschanas beedriba „Nota" sarihko swehtdeen, 6. oktobri „Uleja" sahlē (Kehninu un Kalku eelas stuhrī, ee-eja no Kehninu eelas) Lejas-Kruhmina wadibā teatra israhdi. Israhdis „Ehrglis un Schperbers", gobalgotu skatu lugu 5 zehleenōs no Dubura. Spehlēs Reinholda stihgu orkestris. Teatra sahkums pulkst. 7 un beigas pulkst. 10 wakarā. Pehz israhdes deja.

„Ausekla" wakarejā literariskā wakarā wispirms nolasija skolotaja Melnā Alkschna isstrahdajumu par jautajumu: „Wai zilwezei nahkotnē nedraud bads no labibas truhkuma?" Lai seme waretu dot peeteekoschu raschu, tad tās sastahwdalās wajaga atrastees sinamam daudsumam slahpekla, kalija, fosfora, oglskahbes, kalka u. z. semes baribas weelu. Bet ar katru jaunu raschu semei teek atnemta weena dala scho baribas weelu, turpretim tagadejā mehsloschana nespehj tai atdot wajadsigās sastahwdalas atpakal. Zilweki pastahwigi wairojas, paleelinas ari winu patehrejamās labibas daudsums, turpretim seme paleek aisweenam leesaka, tā ka reis wisadā sinā wajag peenahkt laikam, kur seme nespehs wairs zilwekeem dot baribas. Kā Anglu profesors Kruks aprehkinajis, tad pee tagadejā apstrahdajamā semes daudsuma, pee tagadejās semes apstrahdaschanas un mehsloschanas kahrtibas, semes raschiba Anglijā isbeigschotees jau pehz 30 gadeem. Scho aprehkinu war peemehrot ari zitām walstim. Te nu jameklē lihdsekli, kā semes auglibu paleelinat un winas issuhkschanu nowehrst. Zilwekeem wairojotees, wajadsetu progresiwi paleelinatees ari apstrahdajamās semes plaschumam. Deemschehl, gandrihs wisa apstrahdaschanai derigā seme jau apsehta ar labibu, tā ka tagad apstrahdajamo semi eespehjams paplaschinat loti ne-eewehrojamā daudsumā. Tadehl jamehgina pazelt semes raschas spehju ar mehsloschanu. Semei wajadsigo daudsumu oglu skahbes augi usnem no gaisa. Par oglu skahbes truhkumu naw ko bihtees, bet ne tā par zitām semei wajadsigām baribas weelam. Schē kreelu krahstumi daschadōs mehslōs ir neezigi un drihsi war isstikt. Te nu janem palihgā kimija un mehsloschanas lihdsekli, peem. salpeters jaraba mahkslīgi. Bet preeksch tam wajag spehka. Tagadejais galwenakais spehka awots ir akmenu ogles. Bet ari schē zelas daschas, waj akmenu oglu slahnu ihsakā waj ilgakā laikā ne-peetruhks? Anglijā aprehkinats, ka katrs zilweks zaurmehrā patehrē gadā 250 pudi akmenu oglu, un to Anglijā peetikschot pehz dascheem aprehkineem lihds 3500. gadam, pehz dascheem tikai lihds 2558. gadam. Kreewijā katrs eedsihwotajs patehrē gadā zaurmehrā 3 pudi akmenu oglu; zik ilgi to peetiks — naw aprehkinats. Wisadā sinā akmenu oglu krahjumu ilgi wairs nepeetiks. Waretu mehsloschanas lihdseklus isgatawot ar elektribas spehku, bet tas isnahk pahrak dahrgi; peem. puds salpetra, ar elektribas spehku isgatawots, maksā 4 rbl. Ar uhdens spehku raschots salpetrs ismaksā 70 kap. puds, bet uhdens spehku naw eespehjams wisās weetās isleetot. Kā wisbagatakais, wispastahwigakais un neisshkstoschakais spehka awots jausskata wehjsch, kursch zelas no saules staru eespaida. Tadehl janahk pee gala spreeduma, ka tikmehr, kamehr saule spihdēs un semi sildis, zilwezei no labibas bada naw daudf jabihstas.

Peesihmēs ari nahza pee ta gala spreeduma, ka labibas bads tik drihsā laikā wehl nedraud, bet ais zitadeem eemesleem. Aisrahdija, ka tagad no kahdas walsts iswesto un wispahr raschato labibas daudsumu newar peenemt par mehrauklu, ja grib aprehkinat semes auglibu, jo tagad rascho tik maf labibas, sewischki kweeschu, tadehl, ka naw wajadsigs wairak labibas, naw pehz tās peeprasijumu, un tadehl tās raschoschana naw eenesiga. Kreewu semneeku saimneezibās pastahw tā sauktā triju lauku semes apstrahdaschanas sistema, kur weens gabals semes pastahwigi stahw atmatā; tas peerahda, ka wisa seme nebuht naw wajadsiga un ka wisu semi isleetojot un intensiwak apstrahdajot, waretu panahkt daudf leelaku raschu nekā tagad. Tagadejo raschu wispahr peenem par normalraschu. Pehz Dr. K. Balotscha sinam, kursch ar scho jautajumu daudf nodarbojees, semi pehz eespehjas intensiwi un pehz wiseem jaunlaiku prasijumeem apstrahdajot, tās raschibu waretu septinkahrt pawairot; tadehl ari zilweki wehl war septinkahrt wairotees bes leelakām bailem par bada usnahkschanu.

Jakobsonu Karlis ar saweem nodeklameteem dsejoleem eeguwa skalus applausus.

No jautajumeem isskaidroja diwus. „Kahda nosihme zukuram kā baribas weelai?" Zukurs peeder pee oglu hidrateem, kuri spehka un siltuma usturefchanai meesās tikpat nepeezeeschami, kā olu baltumi meesas usbuhwei. Zukuru war leetot bes bailem, ka tas waretu organismam kaitet. Maldigas ir domas, ka no zukura maitajotees sobi un zelotees daschadas slimibas. Sewischki organs — aknas — ari gahdā, lai zukurs organismā ne-eetu pasuschanā. Zukurs ir kahds no galwenakeem organisma spehka awoteem, un winu teescham wajadsetu patehret leelakā daudsumā, nekā tagad. Strahdneeki tagad usskata kā „spehka sahles" alkoholu, kaut gan tas dara tikai us azumirkli spehzinoschu eespaidu, bet pehz tam eestahjas wehl leelaks nogurums. Wajadsetu mehginat strahdneeku usskatus schai leetā grosit, lai tee us preekschu turetu kabatā newis pudeli „monopola", bet — mahrzinu zukura. — „Wai jaunlaiku teesās meesas sodi wehl pastahw?" Lozeklus maitajoschee un kauna sodi ziwilisetās walstis wairs nekur nepastahw, bet sahpes daroschee sodi gan. Ari Eeksch-Kreewijā semneeku teesas war nospreest semneekam meesas sodu lihds 15 rihkschu zirteeneem. Sodu likumi atlauj kapteineem pahrmahzit matroschus un amatneekeem — sawus nepilngadigos mahzeklus ar rihkschu zirteeneem. Baltijas likums gan dod pagastu teesam teesibu (kuru gan tagad wairs reti isleeto), nospreest semneekam meesas sodu, tatschu pehdejais war prasit scha soda pahrwehrschanu arestā. Meesas sodi sahk wisu issust.

Wakars bij labi apmeklets. J. J.

Rigas I. musikas institutā — dib. no E. Stegerta, schoreis, no 26.—30. septembrim isstureja trescho pahrbaudijumu us klaweerem M. Stelewitscha kdse un W. Rickweila jkdse. Abas dahmas instituta preekschneeziba apbalwoja sudraba goda sihmem (liru) un premijam. J. Friedrichsberga kgu kas isstureja jau zeturto pahrbaudijumu us wijoles, apbalwoja ar premiju; tapat premiju dabuja W. fon Stoewerna jkdse. Augschminetās pahrbaudijumu deenās par apdahwinatām skolneezem israhdijās ari P. Behrsina un J. Schmidta jkdses. A. Kambera kgs (zeturtā) un K. Grünberga kgs (otrā pahrbaudijumā) jau labi spehleja us wijoles gruhtās Bethowena un Kreutzera kompozizijas. Km.

Skolenu ekskursijas. Aleksandra gimnasijas augstako klasu skolneeki oktobra widū isdaris ekskursiju us Maskawu. Pee zelojuma, kursch notiks wairak skolotaju wadibā, peedalisees kahdi 100 skoleni. Ekskursija ilgs 10 deenas. — Ari Lomonosowa meitenu gimnasijas skolneezes isdaris schint mehnest ekskursiju us Maskawu.

Daschu Rigas banku rewideschanas noluhkā Rigā eeradduschees daschi finansu ministrijas eerehdni. Rigas otrā sawstarpigā kreditbeedriba jau rewideta un wisas leetas tajā atrastas pilnā kahrtibā.

Dsihwi apnikuschi. 1. oktobri Matisa eelā Nr. 88 semneeks Jahnis B. ar rewolweri eeschahwa sewim galwā. Eewainojums deesgan bihstams. B. nogahdaja pilsehtas slimnizā. — Tani paschā deenā Krahsnes eelā Nr. 5 nama koridorī pakahrās 18 gadus wezais pee Rigas peederigais strahdneeks Daniels W. —rgs.

Peepeschas nahwes atgadijums. Wakar Leelā Newas eelā Nr. 34 peepeschi saslima un ahtrā nahwē nomira 74 gadus wezais Heinrichs Kuiskis. Mironi nogahdaja Maskawas Ahrrigas glahbschanas nodalā un pehz tam nodewa ismekleschanas nodalai dehl nahwes zehlonu isdsinaschanas. —rgs.

Mihklaini. Wakar, ap pulkst. 8 rihtā, us Gogola eelas kahds jauns, pee labakām kauschu schkiram peederigs zilweks metās sem kahdas privatekipaschas, bet garam gahjeji to laikā wehl peezehla. Dsihwes eenaidneeku gribeja nodot polizijai, bet tas israhwās un aismuka. P.

Wiltotas dselsszela biletes. Us Rigas-Orlas dselszela aiswakar wilzeena wadltajs, biletes kontroledams, usgahja wairak wiltotas brihwbiletes, kuras bija israkstitas us daschu dselsszela strahdneeku wahrdeem. Pasascheeri, kuri brauza ar neihstām biletem, tika nopratinati no dselsszela schandarma Rembates stazijā, kur tee isteiza, ka biletes pirkuschi Rigā un usdewa ari makleru, kas wineem biletes apgahdajis. Leeta nemta ismekleschanā. —rgs.

Ugunsgrehki. Aispagahjuschā nakti uguns iszehlās ais wehl nesinameem eemesleem Kalnzeema eelā Nr. 157, Andreja Seppa dsihwojamā mahjā. Ugunsdsehseji dehl tahlā zela gabala ugunsgrehka weetā eeradās labi pawehlu, tā ka ehka wairs nebija glahbjama un nodega lihds pamateem. Uguns ari sabojaja blakus esoschai diwstahwu dsihwojamai mahjai seenu. Uguns nopostitā dsihwojamā ehka apdroschinata par 2000 rbl. 2. Kreewu ugunsapdroschinaschanas beedribā. Saudejumu usdots wairak par 2000 rbl. — Drihs pehz pirmā sinoja otru ugunsgrehku Grodnas eelā Nr. 3, kur bija eesahzis degt Putrina malkas schkuhnis. Ugunsgrehka weetā drihsumā eeradās Nordeka brihwprahtigee ugunsdsehseji un pehz teem skrejoschā kolonna. Uguni drihsumā aprobeschoja. Malkas schkuhnis nodega un ehrbegim apdega seena. Saudejumi ap 400 rbl. — Schorihl ap pulksten $^1/_2$6 iszehlās leels ugunsgrehks Maskawas Ahrrigā, Reepern eelā Nr. 4. Uguns nopostija tschetras dsihwojamās ehkas un wairak peebuhwes. Uguns schodeen lihds pusdeenai wehl nebija galigi nodsehsta. Rihtā par scho ugunsgrehku pasneegsim sihkakas sinas. — Pulksten 11 preeksch pusdeenas ugunsdsehseji tika aizinati us Eekschrigu, kur Leelā Kehnina eelā Nr. 88 bij eesahkuschas degt dedsleem Freisingereem peederigas gumijas prezes. Drihsumā eeradās ugunsdsehseji, kuri uguni nodsehsa. R—.

Isrihkojumi. Zeturtdeen, 3. oktobri: Pilsehtas Kreewu teatri Tschechowa drama „Trihs mahsas" („Три сестры"). Sahkums pulkst. $^1/_2$8 wakarā. — Pilsehtas Wahzu teatri Edmonda Rostana komedija „Cyrano von Bergerac". Skatu lugu zenas. Sahkums pulkst. $^1/_2$8 wakarā. — Rigas Latweeschu Beedribā jautajumu isskaidroschanas wakars. Sahkums pulkst. $^1/_2$9 wakarā. — Starptautiskā panoramā (Leelā Grehzneeku eelā Nr. 8) pehdejās ainas is Anglu-Buhru kara. Atwehrta no pulkst 10 rihtā lihds pulkst. 10 wakarā.

Tirdsneeziba un saimneeziba.

Galas un peena raschojumu peewedumi masinas un labibas peewedumi pawisam nerodas. Agrakus gadus ap scho laiku sewischki rudsi tika jau peewesti eewehrojamā daudsumā, bet tagad nemas; ir pat gluschi otradi: daudf weetejee lauzineeki jau iswed rudsus no pilsehtas us laukeem, jo rascha bijuse tik wahja, ka daudf saimneekeem nepeetizis pat ne seemas lauku apsehschanai. Un neween semneeku mahju saimneeki, bet ari muischu ihpaschneeki atrodas schajā labibas truhkumā. Tā schajās deenās Watranes muischas ihpaschneeks sapirka Rigā weselu wagonu rudsu un aisweda us sawu muischu maisei. Labibas noliktawas pilsehtā ir neparasti tukschas no labibas. P.

Leelas blehdibas atklahtas Wislas dselsszelā. Proti, tur peenemtas suhtischanā apdroschinatas „dahrgas leetas" (pateesibā pawisam beswehrtigas), kuras tad zelā gahjuschas pasuschanā, pehz tam, kad sanemamā sihme bijuse eekihlata kahdā bankā. Blehschu banda sastahwejuse no 26 wihreem, to starpā 6 dselsszela eerehdneem un 21 Schihda. Tagad wisi apzeetinati un atronas jau droschā weetā.

„Liwonijas" alus daritawa. Schajās deenās noturetā generalsapulze nolehmuse luhgt augstakā weetā, lai atlautu paleelinat pamata kapitalu par 500,000 rbl. lihds ar priwilegetu akziju isdoschanu un obligaziju islaischanu 750,000 rbl. wehrtibā.

Pee Wentspils birschas nupat no finansu ministra apstiprinata arbitraschas kommisija, kurai nahksees isschkirt wisadus strihdus un starpibas birschas leetās. Kommisija pastahw no 12 lozekleem, kuri ik gadus no birschas lozeklu widus teewehlami. Nekristigo (peem. Schihdu) lozeklu skaits nedrihkst sneegtees wisu skaita pusei pahri.

Sinas par Latweeschu kugeem. Saturn, kapt. Kungs, no Alborgas ar krihtu pehz 10 deenam, 29. sept. eenahza Rigā. Rigas tw. Welikij Knjas Alexander Michailowitsch, kapt. Bengsons, no Londonas brauzot, 30. sept. eenahza Rigā. August Eduard, kapt. Wolganskis, no Alborgas ar krihtu, 30. sept. eenahza Rigā. Emilie, kapt. Kreutzbergs, 27. sept. isbrauzis no Liwerpooles us Rio-Grande. Stars, kapt. Jurgenbergs, no Rigas ar koka lahdinu, 26. sept. eegahjis Portsmutē. Kuiwisch, kapt. Kalninsch, no Peraawas ar propseem, 25. sept. eegahjis Bonesā. Jacob Maria, kapt. Greenwalds, no Narwas brauzot, 26. sept. eegahjis Hullē. Leepa, kapt. Leepa, 26. sept. isbrauzis no Schieldes us Swendborgu. Wilhelm, kapt. Smilschens, zelā no Rigas us Angliju, 25. sept. enkurejis Elsingōra sedumā. Heinrich Katarina, kapt. Vogels, no 21. sept. atronas Leepajā, tapat Pikkeers, kapt. Behrsinsch.

Tirgus u. z. sinas.

Leeltirdsneezibas zenas.

Rigā, 1.(14.) oktobri 1902. g.

	Galihgts.	Pahrdew.	Pirk.
Kweeschi. Tendenze zeeta.			
Kreewu 129/30 mahrz. Sibirijas	—	91	90
Rudsi. Tendenze: zeetaka.			
Kreewu, usnodoschanu par okt.	—	77	76
Auses. Tendenze: klusaka.			
Kreewu baltās augsta labuma	—	76—74	74
weenk. neschahwetās Kreewu	—	$67^1/_2$	$66^1/_2$
Meeschi. Tendenze: wahjaka.			
Kreewu 103/5 mrz.	—	69	68
Kreewu 108 mrz.	—	71	70
Linsehklas. Tend.: wahja.			
weenk. schahwetās	—	154	152
Stepju	—	160	—
Kanepu sehkl. Tend. —			
neschahwetās	—	115—116	—
Rauschi. Tedenze: klusa.			
linu-, schejeenes	—	97-98	94—95
Kreewijas	—	91-93	90—92

Wehrtspapiru zenas Rigas birschā.

Rigā, 1.(14.) oktobri 1902. g.

	Pirzeji:	Pahrdeweji:
5% 5. aisnehmuma no 1854. g.	118	—
5% premiju aisnehm. 1. islold. 1864 g.	464	468
5% " " 2. " 1866. g.	$352^1/_2$	$356^1/_2$
5% " " muischn. agrar bankas.	289	292
$4^1/_2$% walsts aisn. no 1893. g.	$99^3/_4$	$100^3/_4$
$4^1/_2$% " konf. dselssz. aisn. 1. isl. 1890. g.	$99^3/_4$	$100^3/_4$
$4^1/_2$% " " " " 2. " 1892. g.	$99^3/_4$	$100^3/_4$
$3^1/_2$% muischn. agrar-bankas kihlu sihmes	$88^1/_2$	$89^1/_2$
4% " " " "	—	97
4% semneeku bankas kihlu sihmes	—	96
4% walsts rentes no 1894. g.	$96^3/_4$	$97^3/_4$
$3^8/_{10}$% semes kred. kihlu sihmju konwerf. oblig.	94	95
4% selta aisn. 1.—4. isl 1889/1890. g.	150	—
4% " " 5. " " 1893. g.	150	—
4% " " 6. " " 1894. g.	150	—
4% konsol. dselsszela aisnehm.	150	—
4% Rigas-Dwinskas dselsszela obligazijas	175	—
4% Dwinskas-Witebskas " "	183	—
4% Orlas-Witebskas " "	182	—
$4^1/_2$% Rjasanas-Uralas " "	$100^1/_2$	$101^1/_2$
$4^1/_2$% Rj.-Woroneschas " "	$100^1/_2$	$101^1/_2$
4% Mask.-Kasanas " "	—	95

4% Nikolajewas " " .	—	95
4% Deenwid.-reetuma " " .	—	95
$4^1/_2$% Rigas pilsehtas namu kihlu sihmes .	$94^1/_2$	$95^1/_2$
5% " hipoteku b. kihlu sihm. wezās.	100	101
5% " " " " " jaunās.	$100^1/_4$	$101^1/_4$
$4^1/_2$% " " " " "	$93^1/_4$	$94^1/_4$
5% Widsemes pils. hip. beedribas kihlu sihmes	100	101
$4^1/_2$% Kursemes " " " "	—	90
$4^1/_2$% Peterb. " " " " "	$93^1/_2$	$94^1/_2$
$4^1/_2$% Maskaw. " " " " "	—	94
$4^1/_2$% Widsemes kihlu sihmes	98	99
4% " "	$88^1/_2$	—
$4^1/_2$% Kursemes " "	$99^1/_2$	$100^1/_2$
4% " "	—	92
4% Igaunijas kihlu sihmes . . .	88	90
$4^1/_2$% Harkowas agrarbank. kihlu sihm. . .	$93^1/_2$	$94^1/_2$
$4^1/_2$% Wilnas " " " . .	$93^1/_4$	$94^1/_4$
$4^1/_2$% Poltawas " " " . .	$93^1/_2$	$94^1/_2$
$4^1/_2$% Donas " " " . .	$93^1/_2$	$94^1/_2$
$4^1/_2$% Chersonas " " " . .	$93^1/_4$	$94^1/_4$
$4^1/_2$% Kijewas " " " . .	$93^1/_2$	$94^1/_2$
$4^1/_2$% Tiflisas " " " . .	84	—
$4^1/_2$% Rigas pilsehtas obligazijas . . .	96	—
$4^1/_2$% Odesas pilsehtas obligazijas . . .	—	96
Rigas kommerzbankas akzijas	$248^1/_2$	—
Kreewu tehr. spalwas fabr. akz. fab. à 500 r.	—	510
Drahts un naglu fabr. agrak Starr un Co. akz. fab. à 250 r.	—	265
Bomw. w. agr. W. Eickert fabr. akz. à 500	—	520
Rig. kugu buhw. un maschinu fabr. Lange un dehls akz. fab. à 250 r.	—	270
Akziju sabeedr. „Prowodnik" à 250 r. . .	215	—

Rihtdeenas kalendars.

Zeturtdeena, 3. (16.) oktobris. — Wahrda deena: Joanns, Elsa un Dionisijs. — Saule lez: pulkst. 6.57 min.; noreet: pulkst. 5.19 min. Deenas garums: 10 stundas 22 min.

Jaunakās sinas.

Parisē, 14. (1.) oktobri. No usstizameem Frantschu awoteem sino, ka Buhru generalu apzeemojumam pee ahrleetu ministra Delkasē nebijis ofizials raksturs. Saruna ar Kombu bijuse tikai daschas minutes gara. Generali pateizās par Frantschu palihdsibu Buhru truhkuma zeetejeem. Pee goda meelasta isdalija sudraba schetonus, kureem weenā pusē presidenta Krügera gihmetne, otrā abu Buhru republiku alegoriski sihmejumi. Dewets sazija, winsch esot meera lihgumu parakstijis un nekad wairs nenemschot sobenu rokā. Bota teiza, Deenwid-Afriku warot sekmigi pahrwaldit tikai paschi Afrikaneeschi.

Konstantinopolē, 14. (1.) oktobri. Ahrkahrtejā Turku misija laikam 24. (11.) oktobri isbrauks us Jaltu.

Sofijā, 14. (1.) oktobri. „Bulgarijas agentura" sino, Makedoneeschu komitejas aprindās apgalwojot, ka dumpineeki wirsotees us Strumas upes kreiso krastu, no kureenes buhschot eespehjams apdraudet Austruma dselsszelu. Turpretim pehz Sarafowa isteikuma wisa kustiba pastahwot tikai daschu, neleelu bandu atsewischkā rihzibā.

Londonā, 14. (1.) oktobri. Turzijas wehstneeziba isskaidro, sinam, it kā starp Turziju un Kreewiju buhtu notikuschas sarunas dehl Dardanelu atwehrschanas Kreewu kara kugeem, ne-esot nekahda pamata.

Nujorkā, 14. (1.) oktobri. No Wilemsletes sino, pee Wiktorijas notikuse kauja starp presidenta Kastro kara spehku, sastahwoschu no 4000 wihreem ar 15 leelgabaleem un 6000 wihru leelu dumpineeku pulku ar 22 leelgabaleem. Leelgabalu ruhkona dsirdeta Walensijā. Wizepresidents Gomess aissteidsees ar 800 wihreem un munizijas krahjumu pa dselsszelu no Karakasas presidentam Kastro palihgā.

Telegrammas.

(Kreewu Telegrafa Agentura).

Peterburgā, 1. oktobri. „Kronst. Westn." sino, ka zaur Kinas keisara rakstu pawehlets Kinas prowinzēs, kas atronas pee Kreewijas robescham, skolās mahzit Kreewu walodu. Kineeschu augstmanu behrni suhtami us Kreewiju, lai tur ismahzitos par scho skolu wadoneem.

Berlinē, 14. (1.) oktobri. Bota telegrafeja Berlines komitejai, kura rihko Buhru generalu sanemschanu, ka wini atbraukschot Berlinē zeturtdeen un palikschot tur lihds sestdeenai, tadehl ka swarigas darischanas saukot winus us Angliju. Pehz tam wini atbraukschot otrreis Wahzijā, turet daschās pilsehtās preekschlasijumus.

Utrechtā, 14. (1.) oktobri. Krügers isbrauza us Mentonu.

Parisē, 14. (1.) oktobri. Bota un Dewets, juhsmigi pawaditi no lauschu bara, apmekleja rahtusi, kur pilsehtas waldes lozeklis Lemennē apsweizinaja tos ar sirsnigu runu.

Parisē, 14. (1.) oktobri. Tautas weetneeku sehdes eesahkuschās. Bodri d'Assons leek preekschā, lai ministrija tiktu nodota teesai dehl likuma pahrkahpschanas kongregaziju skolu slehgschanas leetā. Preekschlikums teek atraidits ar 414 pret 53 balsim. — Schē atbrauza Greeku kehninsch.

Konstantinopolē, 14. (1.) oktobri. Pee Krutewas, Monastiras wilajetā, Turki sakawa Bulgaru bandu; 10 Bulgari krita.

Karakasā, 14. (1.) oktobri. Wenezuelas waldiba atstahja galwas pilsehtu Karakasu. — Sino, ka presidents Kastro eelenkts no dumpineeku kara spehka, generala Matosa wadibā. Stahwoklis kritisks.

Дозволено цензурою. — Рига, 2-го октября 1902 г.
Isdewis un redaktors: Kr. Weinbergs.

Adreses.

Ambulanze.

Aleksandra eelâ Nr. 1. 2 tr.
isdeenas no 6—7.

Pirmdeenâs, treschdeenâs un peektdeenâs: **Azhbas, puhschla un neeru slimibâs.** otrdeenâs, zeturtdeenâs, un sestdeenâs: **ausu, kakla un deguna slimibâs.**

Dr. F. Lukins

azu ahrsts, 964b
dsihwo tagad **Paulutschi eelâ Nr. 2,** us Suworowa eelas stuhra. Runas stundas no 10—12 un 5—6.
Sawâ priwatklinikâ Agenskalnâ, Baloschu eelâ Nr. 1, peenemu no 1—½3.

Dr. Matwejs

dsihwo tagad pretim Kreewu basnizai,
Ahgenskalna basarâ.
996b

Azu ahrsts

Dr. med. L. Blumenthal

Suworowa eelâ 25, l. Newas eelas stuhri
Peenemu azu slimneekus no pulksten 9—11 preeksch pusdeenas un no ½5—½6 pehz pusdeenas. Swehtdeenâs un swehtku deenâs no p. 10—11 preeksch pusdeenas. 236a

Kaunuma, weneriskas un dsimuma slimneekus peenemu no 9—1 un no 5—9. wakarâ.

Dr. Wilh. Loewenbergs,

Leelâ Jaunâ eelâ Nr. 24, 1 trep. netahlu no Rahtuscha laukuma. 1005b

Peenemu slimneekus **ausu, kakla** (aisknakuma) un **deguna slimibas,** no pulkst. 8—1 un no 4—6.

Dr. J. Eliasstam,

Paulutschi eelâ 17, pretî Wehrmana dahrsam.

Kaunuma ahdas, sifilitiskâs, puhschla un weneriskâs slimibâs runajams ikdeenas no pulkst. 9—1 pusd. un 5—½9 wak.

Dr. H. Levy,

prakt. ahrsts.
Rigâ, Suworowa eelâ 10
847b Pretim Wehrmana dahrsam.

Poliklinika

ahdas un dsimuma slimibâs, Rigâ, Schkuhnu eelâ Nr. 16. Starp zitu ismekleschana ar elektrisku apgaismoschanu, ahrsteschana ar elektrizitati.
Slimneekus peenemu katru deenu no pulkst. 12—3 pehz pusd.
H. Simonsons,
871b eestahdi. pahrwaldoschs ahrsts.

Aleksandra eelâ Nr. 84.
Runas stundas **weneriskâs, ahdas** un **dsimuma slimibâs** no pulksten 9—11 preekschpusdeenas un no 6—8 wakarâ.

Dr. N. Hirschberg

prakt. ahrsts. 414b
Aleksandra eelâ Nr. 84.

Esmu pabeigusi **Sw. Peterburgas** Nabeschdinskas akuschereeru institutu (kursi 2 gadejs) un nometusees **Rigâ, Ahgenskalnâ. Slokas un Martina eelas** stuhri Nr. 7. 1097a
Wezmahte Eisch. Plahkis.

Beedribu sinojumi.

R. L. B.

Peektdeen, 4. oktobri, 1902. gadá. pulksten 7 vakarâ.
Derigu Gramatu Nodalas sede.
Preeksneeks.

R. L. B.

Peektdeen, 4. oktobri s. g. plkst. 9 vak.
Zinibu Komisijas sapulce.
Deenas kahrtiba:
1) M. Siliņs lasîs par „istabu“.
2) Studentu stipendiju isdaliśana.
3) Konverzacijas vardnicas leetâ.
Preeksneeks.

Keisariskas Kr. Dahrskopibas Beedribas Rigas Nodalas Beedru sapulze.

Swehtdeen 6 oktobri sch. g. pulkst. 1 deenâ,
R. L. beedribas namâ.
Deenas kahrtiba.
1) Is stahdu attihstibas wehstures. R. Delle.
2) Mahkslas mehsli simltemê. A. Kalninsch.
3) Agawes un semzeeschu asteres. A. Ahbolinsch.
4) Gurk leetâs. K. Putris.
5) Tekoschas darischanas.
1110b Preekschneeziba.

Krahj-Aisdewu Sabeedriba

pee Walkas Weesigas Beedribas

maksâ par noguldijumeem us gadu un ilgaku laiku 5%, us ihsaku laiku 4% un **nem** par aisdewumeem: pret obligazijam un wehrtspapireem no beedreem 6½%, no nebeedreem 7%, pret personigu kreditu un galwoschanu 7%.
Darischanu laiks pirmdeenâs un zeturtdeenâs no pulkst. 3—5 pehz p.
Walde.
25b

Rigas Latw. Amatn. Pal. Beedr. Krahjsch. un Aisd. Kases bilanze

beidsamajâ septembri 1902. g.
(1769 beedri, droschibas kapitals 158701 rbl. 47 k.)
(Elisabetes eelâ Nr. 16, sawâ mahjâ.)
Kase maksâ par noguldijumeem 5—5½% par gadu; par aisdewumeem nem 6½%, 7½% un 8% par gadu. Kases darba laiks katru deenu no pulkst. 10 lihds 3 pehz pusd., isnemot nedelas swehtdeenas un walsts swehtkus. Aisdewumu peeprasijumus, kuri lihds pulksten 12 preeksch pusdeenas pee darba wedeja peeteikti, tai paschâ deenâ ispilda. Wisi noguldijumi un eemaksajumi schai kasê atswabinati no krona prozentu nodokleem.

Aktiwâ:	Rbl.	K.	Pasiwâ:	R.	K.
Kihlu aisdewumu rehkins	863,961	01	Pamata kapitala rehkins	10,000	—
Aisdewumu rehkins pret galwn.	204,775	29	Reserwas kapitala rehkins	75,271	02
Pamata kapitals walsts bankâ	10,000	—	Darischanu kapitala rehkins.	73,430	48
Kases rehkins (skaidrâ naudâ).	8,300	56	Noguldijumu rehkins	942,307	08
Inwentara rehkins	8,265	48	Aisdewumu prozentu rehkins	64,969	80
Zitâs bankâs us tek. rehkina	27,786	67	Noguldijumu prozentes	—	—
Kasei peederoschu obligaz. rehk.	2,943	24	Diwidenda rehkins	4,872	84
Wehrtspapiru rehkins	29,587	40	Pahrejoschas sumas	2,057	11
Waldes isdewumu rehkins	7,995	81	Parahds us kases namu sawst. kreditbeedribâ	54,275	99
Kases nams	90,500	—	Parahds II. sawst. kred. beedr.	13,600	—
Pilnwarneeku un teesu rehkins	546	08	Ihru rehkins	512	84
Kasei peederoschi nekustami ihpaschumi	—	—	Aisnehmuma rehkins.	20,000	—
Noguldijumu % rehkins	8276	67	Saudejumu atmaksas rehkins.	869	19
Wehrtspapiru % rehkins	23	11	Daschadu eenehmumu rehkins.	424	96
Aisnehmuma % rehkins	430	28			
Premiju apdrosch. rehkins.	199	15			
1132b	1,262,590	75		1,262,590	75

Rigâ, 1. oktobri 1902. g. **Walde**

Rigas Krahschanas un Aisdoschanas Beedriba.

(Rigâ, Leelâ Newas eelâ Nr. 30.)
Telefons Nr. 1227.

bilanze

30. septembrî 1902.

Aktiwâ:	Rbl.	Kp.	Pasiwâ:	Rbl.	Kp.
Kases konto	5,275	57	Reserwes kapitals	28,770	29
Aisdewumi pret obligazijam	493,659	20	Beedru daliba	111,609	67
" " wehrtspap.	15,545	—	Noguldijumi	503,801	63
" " dasch. kihlam.	1,190	—	Aisdewumu augli.	31,784	69
" " pers. ustizibu.	24,918	—	Augku konti	296	52
" " galwojumeem	35,862	35	Diwidende	558	15
Reserwes kapitala wehrtspapiri	28,525	50	Pahrejoschas summas	1,840	96
Inwentars	1,084	54	Sodu nauda	496	01
Pahrwaldischanas isdewumi	6,893	22	Sihki eenehmumi	946	22
Tekoschs rehkins krediteestahdes	20,202	86	Sewischku pabalstu kapitals	715	70
Beedribai peederoschas obligaz.	26,100	—	Reserwes kapitala wehrtspap. augli	820	37
Deponejumi teesâs un pilnwarneekeem	14,970	—	Wehrtspapihru augli	120	28
Daschadi isdewumi	3,193	64	Atmaksati norakstiti saudejumi	150	—
Wehrtspapiri	3,367	50	Daschadi eenemumi	442	50
Noguldijumu augli	1322	86			
	682,104	74		682,104	74

Beedriba maksâ par noguldijumeem no 5 proz. augku gadâ un nem par aisdewumeem pret wehrts papireem 6 proz. pret obligazijam 7 proz. un pret galwineekeem 8 proz. gadâ.
Beedribas darischanas isdara katru deenu no pulksten 10—2 deenâ, isnemot swehtdeenas un swehtku deenas. Wisi noguldijumi un eemaksajumi schajâ beedribâ atswabinati no krona nodokleem.
Walde.
970b

III. Rigas Krahj-Aisdewu Sabeedribas

BILANZE

1. oktobri 1902. g.

Aktiwâ:	Rbl.	Kp.	Pasiwâ:	Rbl.	Kp.
Kases rehkins	1,123	43	Beedru dalibas nauda	18,698	20
Aisdewumi pret kihlam un galwojumeem	96,811	55	Reserwes kapitals	757	58
Inwentars	706	87	Noguldijumi	59,563	20
Isdewumi	2,456	85	Pahrejoschs rehkins.	730	08
Tekoschs rehkins.	3504	—	Prozentes un daschadi eenehmumi	7,564	73
% ismaksats par noguldijumeem un us krahschanas grahmatinam.	980	94	Us krahsch. grahmatinam	14,332	90
			Tekoschs rehkins.	1378	32
			Kreditoru rehkins	2,500	—
			Atlikums no pelnas	69	63
	105,583	64		105,583	64

Droschibas kapitals ar 253 beedru galwoschanu 166,621 rbl. 88 kap.
Sabeedribas darba laiks no plkst. **10—2** deenâ.
Sabeedriba maksâ par noguldijumeem 3—6 proz. par gadu no noguldischanas deenas un aprehkina par aisdewumeem 7—9 proz. gadâ.
Wisi noguldijumi un aisdewumi ir no krona nodokleem swabadi.
894b **Walde.**

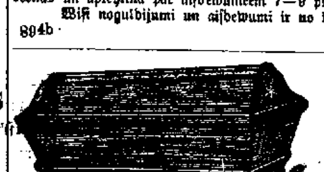

Ch. Edelmana sahrku noliktawa,

Rigâ, Awotu eelâ Nr. 39 un **Awotu eelâ Nr. 23,** starp Gertrudes un Romanowa eelu, tura arween **sahrkus** us lehgeri, no weenkahrschakeem lihds wisskaistakeem, wisadâs krahsâs un daschadeem drehbu apwilkumeem **par wislehtakam zenam.** Sahrki taisiti tikai paschu darbnizâ un no laba materiala. 106b

Schnelles Varieté.

Schodeen un nahkoschâs deenâs:
Jaunâ oktobra programa.
Elida. Manon. Ratner. Antalfi. Theo Giese. Lilly Grillant. Regmund. Karola. Les Margois, Iwanow. Les Bowies.

Nupat isnahza manâ apgahdibâ:

Sieslacka

Laika grahmata 1903. gadam.

Saturs: 1) Kreewu Keisariskais nams. 2) Romanowa zilts waldneeki. 3) Pareistizigo kalendars. 4) Sewehrojami atgadijumi. 5) Saules laiki. 6) Swaigschnu sihmes. 7) Saules un mehnescha aptumschoschanâs. 8) Kursemes, Widsemes un Katolu kalendarijs. 9) Schihdu swehtki. 10) Ahrsemju waldneeki. 11) Lopu gruhsnibas un putnu pereschanas kalend. 12) Sweineeku kalendars. 13) Telegrafa maksa, 14) Tirgi Kursemê un Leischôs. 15) Tirgi Widsemê. 16) Alfabetisks iswilkums is jauna schtempelnodoklu likuma. 17) Schtempelpapiru zenas. 18) Schtempelmarku schkiras.

Peelikums: 1) Pelnruschkite. Stahsts ar bildem. 2) Joks. 3) Tschigani godigi laudis. Jautris nostahstinsch is Slawonijas. No Robu Rodas. 4) Joks ar bildi. 5) Pirmais mehginajums. Atgadijums is pilsehtas dsihwes. No polu rakstneeka Tscheslawa Jankowska. 6) Joki. 7) Nelaujat slimibai eewezotees. Pehz Dr. Dornblütha. 8) Joks ar bildi. 9) Daschadi padomi. 10) Joki ar bildem. 11) Daschadi raksti. 12) Adreses un sludinajumi.

Bilschu peedewa:
Kungs, esi mahku weesis.

Maksâ 10 kap.

Rigâ wairumâ dabujams parastajâs grahmatu pahrdotawâs.
G. Landsbergs,
Jelgawâ, Katolu eelâ Nr. 7. 1128b

Wentspilî „Rigas Awisi,“

ar jaunu zeturksni sahkot, war pastellet:
Sproga kga grahmatu pahrdotawâ,
Rehberga & Jakobsona kgu kolonialpreku pahrdotawâ **Pils eelâ 16** un pee
K. Vogela kga, Stamera eelâ.
Turpat ari **„Rigas Awises“ isdalischanas weetas.**
„Rigas Awise“ maksâ pa pastu peesuhtot no 1. oktobra lihds gada beigam 150 kap.

Adwokats
O. K. Tomberg's,
dsihwo tagad **Terbatas eelâ Nr. 26, dsihw. 4,** **Newas eelas stuhri,** aisnem ziwil-prahwu weschanu, aisstahw strahdneekus leetâs un runajams rihtôs no pulksten 8—10 preeksch pusdeenas un no pulksten 4—7 pehz pusdeenas. 1083a

„Rigas Awisi“
isdala Bruninneeku eelâ № 75b **A. Swirbul.**

Кнкжная торговля
Ф. И. Трескиной
Рига, бульв. Наслѣдника № 25.
Поступили въ продажу
НОВЫЯ ИЗДАНІЯ
магазина.
Правдинъ, В. В. Сборникъ постановленій и распоряженій по начальному народному образованію въ Прибалтійскомъ краѣ. Справочная книжка для учителей начальныхъ училищъ, а также учрежденій и лицъ, участвующихъ въ содержаніи этихъ училищъ и завѣдываніе симъ. Цѣна **1** р.
Адамовъ, П. Руководство къ веденію ученическихъ сочиненій въ среднихъ и низшихъ уч. заведеніяхъ, а также для домашняго образованія. Цѣна **175** к.
Вышли новымъ изданіемъ
* **Правдинъ, В. В.** Географія для начальныхъ народн. училищъ. Изд. II. Исправленное и дополненное рисунками. Цѣна въ переплетѣ **31** коп.
Правдинъ, В. В. Сборникъ ариеметическихъ задачъ ч. I. и II. Изданіе 7-ое 1902. года.
* **Допущены къ классному употребленію въ начальныхъ народныхъ школахъ Рижск. Учебнаго округа.** 1037b

Kreewu, Wahzu, Franzischu un Anglu
walodu stundas.
Sagatawoschana
us real- un komerzskolam, us gimnasium un augstak. meitu-skol., kâ ari us amatneezibas skolu un aptêku. mahzeklu eksameneem.
Tirdsneezibas sinibas:
tirdsn. rehkinasch., grahmatwesch., korespond. u. t. t.. Stundas pasn. kungeem, dahmam un behrneem (ari pulzinâs).
Mahzibas sahkums katra laikâ
Tuwakas sinas sekoschâs grahmatu tirgotawâs: **Gehrsina** kga, Suworowa eelâ 22, un Tehrbatas eelâ 14. **Ozola** kunga, Terbatas eelâ 7, un **Grigalbera** kga, Marijas eelâ 18 (Berga Basarâ), **Altberga** kga, Ahmenu eelâ 13, **Purpetera** kga, Ahgenskalnâ Hanschkinewiza basarâ, **Lapas Ausas,** Ilmalalnâ, Mesâ Jelgawas un Maskas eelu stuhri. 827b

Kreewu, Wahzu un Franzischu
walodu stundas
pasneedsj Terbatas eelâ № 38, ds. 1. 1109a

Behrnu meita
(freeweete) wajadsiga us dascham stundam pehz pusdeenas preeksch diweem leela keem behrneem. Laipu (Steg) eelâ № 10, 1 tr. 1125a

Kalpone
preeksch mahjas darbeem wajadsiga Walmeeras eelâ № 39, ds. 46. 1129a

Fuhrmani
pee semju noweschanas ir wajadsigi jaunbuhwê us Nikolaja eelu blakam Nr. 49, (eepretim Wagnera dahrsneezibai). 1120a

Diwi kreetni wilnas wehrpeji
war pastahwigu darbu dabut Trikates dsirnawâs, **чр. Вольмаръ.** 1128a

Swaigs preens
no Kursemes ar peesuhtischanu katru deenu dabujams Matisa eelâ № 107, Sarina bodê. Atkalpahrdewejeem rabats. Turpat ir koti labas sugas **siweni** audseschanai preeksch tureschanas pahrdodami. 1122a

Jaunas sahles garnituras ar saku un bordo plihschu 65 rbl. un bahrgakas sahles speegeli 20 rbl., osola, oscha un reekstukoka bufetes, kungu un dahmu rakstamgaldi, drehbju, weschas un grahmatu skapji, kumodes, tualetes, kuschetes, gultas, etascheri, jauns pianino un tafelklaweeres ar jaukam skanam, osola, oscha, un Wihnes krehsli, leeli un masi galdi un daschadas zitas istabas leetas lehti pahrdodamas Suworowa eelâ № 28a. 1108a

Krahsnes u. plihtes
lehti un stipri istaiso Gertrudes eelâ № 53. sehtâ pa labi. **J. Künstler.**

Material bode
apstahklu dehl pahrdodama kur? saka „Rigas Awises“ ekspedizijâ. 1226a

Kahpostu ehweles
lehti issihrejamas Stabu eelâ № 73, pahrdotawâ. 1130b

Louis Edelberga,
juweln-, selta-, sudraba- un alfenida un pulkstenu weikals, atrodas „agak“
Aleksandra eelâ Nr. 4,
un **Aleksandra eelâ Nr. 5.**
Wisadi apstellejumi un reparaturas teek noteiktâ laikâ un lehti isdariti. Pastahwigi krahjumâ **laulajamee gredseni.** Leetotas selta un sudraba leetas top atpirktas par wisaugstakam zenam.

Prasees pehz zigoriniem sem firmas **„A. Buchl“,** tee ir labi; **Familijas kafeja,** wefeligs dsehreens. **Maisita eesala kafeja,** labs dsehreens. **Eesalu kafeja,** koti deriga preeksch behrneem.
Atkalpahrdeweji dabu augstu rabatu. Dabujama wisôs leelakôs weikalôs Rigâ. 89b
Lehti un labi.

Pardodama:

leela semneeku mahja ar 270 puhrweetam semes. Atrodas romantiskâ weetâ pee Juglas upes, 20 werstis no Rigas un 10 werstis no Stopineem. Kreetni saimneezibas eerihkojumi. Tuwakas sinas war dabut pee mahjas ihpaschneeka, Teatra bulwari № 1, dsihw. 5. 1127a

Mescha pahrdoschana!

Lestenes mescha walde pahrdos **11 oktobri** 1902. gadâ, pulksten 10 no rihta **wairaksolischanâ** pret tuhlin samaksu **balku un malkas meschu** masakôs gabalôs preeksch nozirschanas, meschsarga: Kriksche, Spiege, Sakaru, Muischneeka un Buhdel nodalâ. Tuwakas sinas pee weetejeem meschsargeem.
1121a **Mescha walde.**

Notaku leetas

leelâ iswehlê teek lehti pahrdota
J. Puohk,
notaku leetu abliktawa,
Marijas eelâ Nr. 9, Reiserowa mahjâ.
Katalogi un breiskuranti teek isdoti ahtri.

Isrihkojumi.

R. L. B.

Zeturtdeen, 3. oktobri taisni plkst. ½9 wakarâ.
III. jautajumu wakars
Waditajs: W. Dermans.
Palihgi: swehrinats adwokats J. Purgals un stud. K. Timuschka.
Lasis: A. Keninsch „Modernas isglihtibas wirseena tikumiskâ un soziala nosihme?
Isslaidros jautajumus: „Waj seeweetes buhtu spehjigas peedalitees kâ drehbneezes technikas lautâ?“ un „Kas ir spiritisms?“.
Jaut. Wak. Komiteja.

„Ausekla“

tautas namâ (Peterburgas schosejâ № 5.)
Zeturtdeen, 3. oktobri 1902. gadâ, pulksten 8 wakarâ.
Literarisks wakars
Runâs Rutkas: par klimata mainischanos wirs semes.
Deklamês R. Weizs.
Wadis: E. Buschs.
Eeejas maksa: beedreem un kandidateem 5 kap., weeseem 10 kap.
1029b **Komiteja.**

Jaun-Jelgawas Sadraudsigâ Beedriba. Kluba sahlê,
sestdeenâ, 5. oktobri un swehtdeenâ, 6. oktobri sch. g.
Rigas latw. „Raiba teatra“ trupas
weesoschanâs israhde.
Peedalas: humorists-kupletists reschisors **Rein-weesons,** salona komiks **Makss Ehrmans,** dseedataja **Alwina Frey,** subrete-soliste **Olga Penz** u. ziti.
Interesanta, bagatigi daudspusiga, jautra un nopeetna satura programa.
abôs wakarôs pehz israhdes:
balle
Plaschakas sinas afischâs.

Rigas palihdsib. beedriba.

Swehtdeen, 6. oktobri 1902. g.
Maskawas dahrsa sahlê
Kojusalas eelâ № 2,
swinês beedribas
20-g. pastahwesch. swehtkus.
I. Swehtku akts.
II. Goda meelasts.
III. Swehtku balle.
Swehtku sahkums pulksten 3 pehz pusdeenas, sahkums ballei pulksten 8 wakarâ.
Galda kahrts beedreem 150 kap., weeseem 175 kap., goda meelasta apmekletajeem balle par brihwu.
Peedalischanâs maksa ballê ween: beedreem un dahmam 50 kap., nebeedreem 65 kap., un beedrenem 40 kap.
Dseedas beedribas jaukts koris.
BN. Galda kahrtes expreeksch dabujamas **M. S. Kusnezowa** traukn tirgotawâ pee kases, L. Grehzineeku eelâ № 19. un **W. Linde** tirgotawâ L. Maskawas eelâ № 227. 1180b
Swehtku komiteja.

R. Latw. teatris

Rigas Latw. beedribas namâ.
Treschdeen, 2. oktobri 1902. g.
Pirmo reisi:
Starp diwâm sirdim.
Skatu luga 3 zehleenôs no Maksa Pezolda. Tulkojusi Seemzeeschu Marija.
Muzika zehleenu starpâs:
1) Uwertira . . . . . Kallivoda.
2) Dseesma bes wahrdeem. Mendelssona.
3) Finals is operas „Undie“. Lorzinga.
Sahkums pulkst. 8¼ wakarâ.
1061b **Teatra komisija.**

Rigas II. pilsehtas teatris.

Treschdeen, 2. oktobri sch. g.
„Lai dsihwo dsihwiba“
Drama 5 zehleenôs no Hermana Sudermana, tulkojuse Wsewolodskaja.
Sahkums taisni pulksten 7½ wakarâ, beigas pulksten 11.
Zeturtdeen, 3. oktobri 1902. g.
„Trihs mahsas.“
Drama 4 zehleenôs no Antona Tschechowa.
Sahkums taisni pulksten 7½ wakarâ, beigas pulksten 11 wakarâ.
Peektdeen, 4. oktobri 1902. g.
„Zasa.“
Pjesa 5 zehleenôs no Pjera Bertona un Scharla Simona, tulkojis Laterners.
Sahkums taisni pulksten 7½ wakarâ, beigas pulksten 11 wak.

Salamonska zirka telpâs.

Treschdeen, 2. oktobri 1902. gadâ pulksten 8 wakarâ:
leela galá israhde
labakeem mahkslineekeem un mahkslineezem lihdspeedalotees, kâ: **gaisa gimnastiki, schongleri, ekwilibristi, musikaliski klauni, atleti** u. t. t.
Eewehrojamâs Parteru-akrobatu ekzentrika trupas
Trio Arkas
I debija.
Pasaules slaweno, nepahrspehjamo gaisa gimnastiku
Trius Alekschu,
sauktu **„gaisa kehninu“ debija.**
Tschempionata turpinajums.
Tschempionata isnahkuma
premija 3125 rbl. leela.
Premiju isdalischana notiks tschempionata beidsamâ deenâ.
Peedalâs schahdi spehkotaji: **Heinrichs Eberle,** pirmais wiswahzu atlets un spehkotajs. **Nikolajs Petrows,** Bulgarijas tschempijs. **Georgs Lurichs,** pirmais pasaules tschempijs-atlets un spehkotajs. **Peters Jankowskis,** polu tschempijs. **John Pohl-Abs** II., Europas tschempijs. **Manuels Klorento,** pirmais spaneeschu spehkotajs-tschempijs. **Harrijs Milans,** kaktschu spehkotajs. **Jasefs Horwats,** galizeeschu tschempijs, **Aleško Abergs.** 20 gadus wezais igaunu tschempijs. **Rolands Dickmans,** Reinas tschempijs-spehkotajs. **Jiands Kaneps,** Somijas tschempijs. **Otto Eblacks,** igaunu spehkotajs. **Karlis Bürgermeisters,** latweeschu spehkotajs. **Sergejs Martinows,** Rigas spehkotajs. **Shifschkos,** pirmais austreeschu tschempijs-atlets un spehkotajs. **Renardos,** labakais Triestes spehkotajs. **Logards,** Kursemes atlets un spehkotajs. **Dobratscheks,** behmeeschu meistars spehkotajs.
Wisu spehkotaju parades usnahkschana.
Schodeen pehz loses:
4 spehkoschanâs.
1 **Wolkows ar Klorento.**
2. **Dworatscheks ar Milanu.**
3. **Eberle ar Renardo.**
4. **Lurichs ar Shifschko.**
(Isschkiroscha zihna.)
1260b Administrators: **Schwangeradse.**

Kugu sinas.

Rigâ eenahkuschi kugi.
27. septembrî. Danu tw. Livonia, kapt. Brinks no Swinemindes ar balastu. Anglu tw. Kowno, kapt. Wilkinsons no Nutesiles ar oglem.
28. septembrî. Anglu tw. Ranza, kapt. Bailie no Ardrosanas ar balastu. Kr. tw. Düna, kapt. Silinsch ar mantam. Krw. tw. Korea, kapt. Pirnits no Peterburgas ar daku ladinu. Wahzu Gl. tw. Unterweser 12, kapt. Schoons no Holtenawas tuksch. Wz. Unterweser 10, kapt. Hermanns no Kehnina Ludwiga ostas ar oglem. Wahzu Unterweser 8, kapt. Galdgrube no Weseres ar mahleem. Danu tw. Swnend II, kapt. Rise no Kronstates ar balastu.
Anglu tw. Black Head, kapt. Sufferns no Kronstates ar uhdeni. Kreewu. tw. Serera, kapt. Malewanijs no Peterburgas ar balastu un ladinu.
29. septembrî. Anglu tw. Gainsmore, kapt. Haddens no Burntislandes ar oglem. Danu sch. br. Otto, kapt. Andersens no Krogstadtfjordas ar klinkakmeni. Kreewu tw. Constanti, kapt. Wolters no Peterburgas ar mantam. Kreewu tw. Mary, kapt. Jankewitz no Stettines ar uhdeni. Wahzu tw. Commerzienr. Fowler, kapt. Rhez no Rostokas tuksch. Wahzu tw Beta, kapt. Bergs no Stettines ar balastu. Kreewu 3 m. g. sch. Saturn, kapt. Kongs no Kalborgas ar krihtu.
30. septembrî. Wahzu tw. Duesternbrook, kapt. Fücks no Hamburgas ar mantam. Kreewu tw. Weliki Knjas Alexander Michailowitsch, kapt. Bengsons no Londones ar mantam. Wahzu tw. Triton, kapt. Langhans no Hamburgas ar daschadam mantam. Kreewu g. sch. Martin Gbaub, kapt. Walganiks no Kalborgas ar krihtu. Kreewu gal. Smea, kapt. Andersons no Henges ar granit akmeneem. Wahzu tw. Ostsee, kapt. Breidsprechers no Stettines ar mantam.

Дозволено цензурою Рига, 2-го октября 1902 года.
Drukajuschi Kalninsch & Deutschmann's Rigâ, Masâ Smilschu eelâ № 2.